

ต้นทุนและผลตอบแทนของผู้ผลิตและผู้จำหน่าย

ในบทนี้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะเปรียบเทียบผลตอบแทนของผู้ผลิตและผู้จำหน่ายชาวโศกในชวงต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ต้นทุน กำไรของบุคคลดังกล่าวในตอนต่อไป ในการศึกษาที่มีข้อสมมุติและเหตุผลของข้อสมมุติฐานดังต่อไปนี้

ผู้จำหน่าย ดังที่ได้อธิบายมาแล้วในบทที่ 3 ว่า พอลาคคนกลางมีหลายระดับ ตั้งแต่พอลาคระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด จนกระทั่งถึงพอลาคคนกลางในกรุงเทพฯ แต่การศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนของพอลาคคนกลางนี้มีข้อสมมุติฐานว่าพอลาคคนกลางมีเพียงระดับเดียว กล่าวคือใครรวมพอลาคคนกลางระดับต่าง ๆ เป็นระดับเดียวกัน เหตุผลเพราะต้นทุนที่คนควาได้ในระดับพอลาคคนกลางในชวงต่าง ๆ ระหว่างผู้ผลิตจนถึงผู้ส่งออกยังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะสามารถแบ่งแยกได้ว่าต้นทุนของพอลาคคนกลางระดับใดเป็นเท่าไรได้อย่างเหมาะสม ฉะนั้น ผลตอบแทนที่ได้จากการศึกษาจึงเป็นผลตอบแทนโดยเฉลี่ยของพอลาคคนกลางทุกระดับ

อนึ่ง ผลตอบแทนที่ศึกษานี้เฉพาะการค้าชาวโศกที่ยังไม่ได้แปรรูปเท่านั้น เพราะส่วนใหญ่ชาวโศกที่จะส่งออกต่างประเทศเป็นชาวโศกเมล็ด สำหรับชาวโศกบดซึ่งปริมาณชาวโศกทั้งประเทศมีเพียงร้อยละ 10 ไซเป็นส่วนผสมของอาหารสัตว์ในโรงงานอาหารสัตว์นั้น ผู้เขียนเห็นว่าปริมาณชาวโศกบดนี้มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับผลผลิตทั้งหมด จึงไม่ได้อธิบายถึงผลตอบแทนของบริษัทผู้ผลิตอาหารสัตว์ เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ข้อมูลต่างๆ จากบริษัทผู้ผลิตอาหารสัตว์โดยมาก ได้เคยมีผู้วิจัยมาแล้วปรากฏว่าไม่ได้รับความร่วมมือจากบริษัทผู้ผลิตอาหารสัตว์มาก เพราะเกรงว่าจะมีผลในเรื่องภาษีอากร

การอธิบายเรื่องนี้แบ่งออกเป็นตอน ๆ โดยจะกล่าวถึงผลตอบแทนตามลำดับคือผลตอบแทนของผู้ผลิต พอลาคคนกลาง พอลาคส่งออก ชุมชุมสหกรณ์ โดยศึกษาผล

ตอบแทนจากการค้าข้าวโพดหนึ่งตันในปี 2517 ถึงปี 2519 วิธีการคือเปรียบเทียบผล
ตอบแทนในอดีตสำหรับบุคคลแต่ละฝ่าย ตอนต่อไปจะเป็นการเปรียบเทียบผลตอบแทนใน
การค้าข้าวโพดหนึ่งตันสำหรับผู้ผลิตและผู้จำหน่าย

ข้อมูลที่ศึกษานี้ประกอบด้วยราคาขาย ต้นทุนและกำไรขายกลาง ๆ ของผู้ผลิต
และผู้จำหน่าย โดยมีที่มาของข้อมูลดังกล่าวต่อไปนี้

ราคาขาย สำหรับผู้ผลิตใช้ราคาฟาร์ม (Farm Price) ราคาของพอกา
กนกลางใช้ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ (Wholesales Price) และราคาของผู้ส่ง
ออกใช้มูลค่าเฉลี่ยของมูลค่าส่งออกทั้งหมด

ราคาขายของผู้ผลิต

ราคาต่อหน่วยที่นำมาใช้ในการศึกษาคือผลตอบแทนของผู้ผลิตใช้ราคาฟาร์มที่เกษตรกร
ขายได้ (Farm Price) ดังแสดงไว้ในตาราง 19 ตัวเลขนี้ได้จากการสำรวจของ
แผนกสถิติ กรมเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรซึ่งมีวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

ระเบียบวิธีการสำรวจ

ได้ดำเนินการสำรวจโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างรวม 2 วิธีคือ

1. แบบ Area Frame Sampling ทำการสำรวจในท้องที่ 4 จังหวัดคือ
ลพบุรี สระบุรี นครนายก และอ่างทอง ซึ่งมีหลักเกณฑ์และวิธีการสำรวจดังนี้คือ
  - ก. ทำการแบ่งพื้นที่ดินของแต่ละอำเภอในแต่ละจังหวัดออกเป็นพวก ๆ
(Strate) โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ของที่ดินและขอบเขตตามธรรมชาติ (Natural-
Boundary) ตามที่ปรากฏในแผนที่ซึ่งได้แบ่งออกเป็น ๘ พวกด้วยกันคือ

Stratum 1 พื้นที่ราบลุ่ม (Low Land) ซึ่งส่วนมากจะเป็นเนื้อที่ที่มีการปลูก
ข้าว กล่าวคือหาทองที่ใดในแผนที่มีการปลูกข้าวเกินกว่าครึ่งหนึ่งของเนื้อที่ในบริเวณนั้น
ก็ให้ถือเป็นพวกนี้

Stratum 2 พื้นที่ดอน (Upland) เป็นเนื้อที่ทำการปลูกพืชอย่างอื่น นอก
จากพวกที่ 1 ซึ่งส่วนมากจะเป็นพืชไร่

Stratum 3 พื้นที่ป่าหรือภูเขา (Marginal Land) ส่วนมากเป็นพื้นที่
ไม่ไค้ทำการเกษตรหรืออาจจะมีบ้างก็เพียงเล็กน้อย

Stratum 4 พื้นที่หมู่บ้าน (Villages) ส่วนมากเป็นพื้นที่ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย
อาศัยและจะต้องมีเนื้อที่เกินกว่า 1/4 ตร.ก.ม. จึงจะรวมอยู่ในพวกที่ 4 นี้

ข. ทำการแบ่งพื้นที่ดินของแต่ละพวกออกเป็นหน่วยนับ (Count
Unit) แล้วทำการวัดหาเนื้อที่เพื่อคำนวณหาจำนวนหน่วยตัวอย่าง (Sampling Unit)
ว่ามีทั้งหมดเท่าไรเพื่อที่จะไร้ทำการสุ่ม โดยกำหนดให้ขนาดของหน่วยตัวอย่าง (Sampl-
ing Unit) ในแต่ละพวก (Stratum) แตกต่างกันดังนี้

Stratum 1 หน่วยตัวอย่างมีขนาด 425 ไร่

Stratum 2 หน่วยตัวอย่างมีขนาด 450 ไร่

Stratum 3 หน่วยตัวอย่างมีขนาด 1,250 ไร่

Stratum 4 หน่วยตัวอย่างมีขนาด 15 ไร่

ค. ทำการสุ่มตัวอย่างพื้นที่ดินในแต่ละพวกโดยวิธี simple Random
Sampling โดยกำหนดว่าแต่ละ Stratum ของในแต่ละอำเภอหรือกลุ่มอำเภอมืออย่าง
น้อย 2 ตัวอย่างซึ่งพื้นที่ดินตัวอย่างนี้เรียกว่า Segment

ง. ทำการสำรวจพร้อมทั้งสัมภาษณ์เพื่อหาเนื้อที่ที่มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยง
สัตว์ทั้งหมดในแต่ละ Segment แต่ละ Stratum และในแต่ละจังหวัดโดยอาศัยกาพถ่าย
ทางอากาศช่วย แล้วนำผลที่ได้มาทำการประมาณผล (Estimate) เนื้อที่และผลผลิต
ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในระดับจังหวัดต่อไป จำนวน Segment ที่ไร้สำรวจมีทั้งหมด
รวม 162 Segment กรอบคลุมเนื้อที่ประมาณ 50,210 ไร่

2. แบบ List Frame Sampling ทำการสำรวจในท้องที่รวม 67 จังหวัด
ที่เห็คือโดยวิธี Two Stage Probability Sampling ก็ือ

ก. First Stage Sampling เป็นการสุ่มหาหมู่บ้านตัวอย่างที่จะไร้
สำรวจในแต่ละจังหวัดเป็นรายอำเภอ

(ข) Second Stage Sampling เป็นการสุ่มเพื่อหาครว้เรือนตัวอย่างในหมู่บ้านตัวอย่างซึ่งกำหนดให้มี 15 ครว้เรือนต่อ 1 หมู่บ้านตัวอย่าง จำนวนหมู่บ้านที่ใช้สำรวจทั้งหมดมี 2,006 หมู่บ้าน รวมประมาณ 29,492 ครว้เรือน ในแต่ละ Stage จะทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธี Simple Random Sampling

3. ระยะเวลาในการสำรวจ

ได้ดำเนินการสำรวจระหว่างวันที่ 20 สิงหาคม 2518 ถึงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2518 รวมเวลาประมาณ 3 เดือน การสำรวจชาวโศกเลี้ยงสัตว์ครั้งนี้ ได้ดำเนินการสำรวจไปพร้อม ๆ กับการสำรวจพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น ข้าว ปอแก้ว ฝ้าย ถั่วเหลือง มันสำปะหลัง และอ้อย จึงทำให้การสำรวจต้องใช้เวลาานพอสมควร

ผลการสำรวจปรากฏดังนี้

ข้าวโพด : เนื้อโพดปลูกจำนวนเฉลี่ยและมูลค่าของผลผลิตตามราคาซื้อขายได้ พ.ศ. 2505-2518

ปี	1000 ไร่ เนื้อโพดปลูก	1000 ไร่ เนื้อเก็บเกี่ยว	ไร่ละ (ก.ก) ผลโคเนลียคอไร (1)	1000 ตัน . จำนวนผลผลิต	ก.ก ละ (บาท) ราคาซื้อขายได้	ลานบาท มูลค่าของผลผลิต ตามราคาซื้อขายได้
2505/06	2,050.-	2,009.-	325.-	665.4	-	-
2506/07	2,612.-	2,428.-	328.-	857.7	-	-
2507/08	3,449.-	3,384.-	271.-	935.1	-	-
2508/09	3,605.-	3,510.-	283.-	1,021.3	-	-
2509/10	4,084.-	3,689.-	275.-	1,122.4	-	-
2510/11	4,051.-	4,185.-	262.-	1,217.4	0.97	1,180.9
2511/12	4,765.-	4,327.-	279.-	1,331.0	0.71	945.0
2512/13	4,248.-	-	400.-	1,700.-	0.76	1,292.-
2513/14	5,180.-	-	374.-	1,938.2	0.84	1,628.1
2514/15	6,308.-	-	361.-	2,300.-	0.70	1,610.-
2515/16	3,231.-	-	211.-	1,315.-	0.86	1,130.9
2516/17	7,172.-	-	326.-	2,339.-	1.35	3,157.7

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ชาวโพด : เนื้อที่เพาะปลูก จำนวนผลผลิตและมูลค่าของผลผลิตตามราคาที่ใช้เกษตรกรขายได้ พ.ศ. 2505-2518

ปี	1000 ไร่ เนื้อที่เพาะปลูก	1000 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว	ไร่ละ (ก.ก.) ผลโคเคี้ยงต่อไร่ (1)	1000 ตัน จำนวนผลผลิต	ก.ก.ละ (บาท) ราคาที่ใช้เกษตรกรขายได้	มูลค่าของผลผลิต ตามราคาที่ใช้เกษตรกรขายได้
2517/18	7,749.-	-	323.-	2,500.-	2.06	5,150.0
2518/19	3,200.-	-	349.-	2,863.2	1.85	5,296.9
2519/20	6,023.-	-	333.-	2,675.2	1.67	4,467.6

ที่มา กองเศรษฐกิจการเกษตร (1) คัดจากเนื้อที่เพาะปลูกซึ่งเป็นจำนวนกลม
สถิติการเกษตรของประเทศไทยปีเพาะปลูก 2518/19 เอกสารเลขที่ 54 ปี 2519

ต้นทุน

ต้นทุนของผู้ผลิตใช้ข้อมูลจากการวิจัยของกองเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร ต้นทุนของพ่อค้าคนกลางใช้วิธีการศึกษาจากข้อมูลที่มีอยู่และจากการสัมภาษณ์ ต้นทุนของผู้ส่งออกใช้ข้อมูลจากสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สำหรับสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ใช้วิธีการศึกษารวมข้อมูลที่เ้ามาจากสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์และข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ประกอบกัน

ต้นทุนและผลตอบแทนของผู้ผลิต

ในการศึกษาเรื่องต้นทุนการผลิตนั้นปรากฏว่าไ้มีผู้วิจัยเรื่องต้นทุนการผลิตข้าวโพกไว้ต่าง ๆ กัน เช่น ศึกษาต้นทุนในจังหวัดที่มีการผลิตจำนวนมาก ศึกษาตามขนาดของฟาร์ม ตามลักษณะพื้นที่กับ ตามเทคโนโลยี ทั้งนี้ถ้าจะแจกแจงโดยละเอียดก็ถึงตามลักษณะต่าง ๆ ครบแล้วจะเห็นว่าต้นทุนที่ปรากฏจะมีจำนวนมากมาย ผู้เขียนได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่าต้นทุนที่นำมาใช้ศึกษาในแง่ของผู้ผลิตนี้ควรใช้ต้นทุนที่เป็นตัวแทนของผู้ผลิตทั้งประเทศ จึงได้เลือกต้นทุนการผลิตข้าวโพกของประเทศไทยที่เป็นผลวิจัยของกองเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร โดยการสอบถามจากหัวหน้ากลุ่มวิจัยได้ความสรุปโดยย่อดังนี้

การสำรวจข้อมูลเป็นแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive) กล่าวคือผู้สำรวจจะใช้วิจารณ์ฐานของตนคิดว่าควรเลือกตัวอย่างจากฟาร์มใด โดยมีหลักการว่าจะเลือกฟาร์มขนาดกลางที่เป็นลักษณะทั่ว ๆ ไปของเกษตรกร ไม่ใช่ฟาร์มที่ใช้เทคโนโลยีสูงหรือต่ำมาก อยู่ในลักษณะปานกลาง ตัวอย่างเหล่านี้ได้จากผู้ผลิตในทุกจังหวัดที่ผลิตข้าวโพก โดยนำตัวเลขที่วิจัยได้มาวางน้ำหนัก ้วยผลผลิตในแต่ละจังหวัด

จากวิธีการสำรวจข้อมูลดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลที่มีเหตุผลควรนำมาใช้ในการศึกษาเรื่องนี้มากกว่าที่จะใช้ต้นทุนจากแหล่งผลิตใหญ่ ๆ แหล่งใดแหล่งหนึ่ง โดยเฉพาะ นอกจากวิธีการสำรวจข้อมูลดังกล่าวข้างต้นยังมีรายละเอียดในการวิจัยดังต่อไปนี้

การศึกษาต้นทุนการผลิตของฝ่ายเศรษฐกิจเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วิธีการศึกษาในปี 2517-2518

เก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของฟาร์มเกษตรกรในแต่ละแหล่งปลูกที่สำคัญของพืชแต่ละชนิดแล้วนำมาคำนวณต้นทุนเฉลี่ยทั้งประเทศ โดยวิธีการถ่วงน้ำหนักตามเนื้อที่

ค่าใช้จ่ายที่รวมเป็นต้นทุนการผลิตข้าวโพกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่

ต้นทุนผันแปร ได้แก่ค่าเมล็ดพันธุ์ ภายป้องกันและปราบศัตรูพืช ค่าอุปกรณ์การเกษตรและค่าใช้จ่ายที่ผันแปรตามปริมาณการผลิตอื่น ๆ นอกจากนั้นยังมีค่าแรงที่เป็นรายจ่ายอันสำคัญรวมอยู่ด้วย ค่าแรงงานในการผลิตนี้ไ้แก่ค่าแรงงานในการเตรียมดิน ปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว ขนผลผลิต สีข้าวโพก รายการค่าแรงงานเหล่านี้นอกจากอาศัยแรงคนแล้วยังมีส่วนหนึ่งใช้แรงงานสัตว์และเครื่องจักรด้วย

ต้นทุนคงที่ ได้แก่ค่าภาษีที่ดิน ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์ฟาร์ม ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน

ค่าใช้ที่ดินคิดจากอัตราค่าเช่าที่ดินในท้องถื่นหักด้วยค่าภาษีที่ดิน

ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ฟาร์มคิดแบบผลบวกของอายุใช้งานของสินทรัพย์ (The sum of the years digits method)

ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนคิดจากค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยใช้อัตราดอกเบี้ยของรายงานการสำรวจหนี้สินของเกษตรกรทั้งประเทศปี 2514-2515 ในเวลา 6 เดือน ในอัตราร้อยละ 20.26

ต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ซึ่งแบ่งออกเป็นค่าใช้จ่ายจริงและค่าใช้จ่ายประเมิน

ค่าใช้จ่ายจริง หมายถึงค่าใช้จ่ายของปัจจัยต่าง ๆ ที่จะจ่ายไปทั้งที่เป็นเงินสด เงิน เชื้อหรือเป็นผลผลิต

ค่าใช้จ่ายประเมิน หมายถึงค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่ายแต่คิดประเมินจากตนเองหรือ

ที่ได้มาเปล่า เช่น แรงงานในครัวเรือน แรงงานแลกเปลี่ยนที่ดินของตนเอง
ผลิตต่อไร่ เป็นตัวเลขจากแผนกสถิติกรมส่งเสริมการเกษตร
ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ตาราง 20
สรุปต้นทุนการผลิตข้าวโพก
ปี 2517-2518

<u>ปี 2517</u>	<u>ค่าใช้จ่ายจริง</u> (บาท/ไร่)	<u>ค่าใช้จ่ายประเมิน</u> (บาท/ไร่)	<u>รวม</u> (บาท/ไร่)	<u>รวม</u> (บาท/ตัน)
ต้นทุนต้นแปร	186.81	243.94	430.75	1,333.59
ต้นทุนคงที่	5.00	144.05	149.05	461.46
ต้นทุนทั้งหมด	191.81	387.99	579.80	1,795.05
<u>ปี 2518</u>				
ต้นทุนต้นแปร	217.07	179.80	396.87	1,061.36
ต้นทุนคงที่	12.38	151.41	163.79	437.94
ต้นทุนทั้งหมด	229.45	331.29	560.74	1,499.30

หมายเหตุ: กระจายละเอียดประกอบในตาราง 21-22

ที่มา: กองเศรษฐกิจ กระทรวงเกษตร

ตาราง 21

ต้นทุนการผลิตข้าวโพคตอไรตอตันและตอ ก.ก เฉลี่ยต่อปี

ปีเพาะปลูก 2517/18

หน่วย-บาท

รายการ		ค่าใช้จ่ายจริง	ค่าใช้จ่ายประเมิน	รวม
1. ค่าใช้จ่ายผันแปร		186.81	243.94	430.75
1.1 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		72.27	8.00	80.27
ค่าพันธุ์		-	8.00	8.00
ค้ายาป้องกันและปราบศัตรูพืช		8.14	-	8.14
ค่าอุปกรณ์การเกษตร		26.13	-	26.13
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		38.00	-	38.00
1.2 ค่าแรงงาน		114.54	235.94	350.48
เตรียมดิน	คน	-	36.00	36.00
	สัตว์	-	18.50	18.50
	เครื่องจักร	83.00	-	83.00
ปลูก	คน	0.72	15.44	16.16
	สัตว์	-	16.06	16.06
ดูแลรักษา	คน	6.07	54.10	60.17
	สัตว์	-	30.54	30.54
	เครื่องจักร	-	2.62	2.62
เก็บเกี่ยว	คน	0.48	37.06	37.54
ขนผลิตภัณฑ์	คน	-	3.68	3.68
	สัตว์	-	17.35	17.35
สีข้าวโพค	คน	4.08	4.59	8.67
	เครื่องจักร	20.19	-	20.19

ตาราง 21 (ต่อ)

ต้นทุนการผลิตข้าวโพดคั่วไร้ตอตันและตอ ก.ก เฉลี่ยต่อปี

ปีเพาะปลูก 2517/18

หน่วย-บาท

รายการ	ค่าใช้จ่ายจริง	ค่าใช้จ่ายประเมิน	รวม
2. ค่าใช้จ่ายคงที่	5.00	144.05	149.05
ค่าภาษีที่ดิน	5.00	-	5.00
ค่าใช้จ่ายที่ดิน	-	88.00	88.00
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์ฟาร์ม	-	2.72	2.72
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	-	53.33	53.33
3. รวมต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	191.81	387.99	579.80
4. ต้นทุนตอตัน (1000 ก.ก)	593.84	1,201.21	1,795.05
5. ต้นทุนตอ ก.ก	0.60	1.20	1.80
6. ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก)	-	323.-	-

ที่มา กองเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร

ตาราง 22

ต้นทุนการผลิตข้าวโพกคอไรคอตันและคอ ก.ก. เฉลี่ยทั้งประเทศ

ปีเพาะปลูก 2518/19

หน่วย-บาท

รายการ	ค่าใช้จ่ายจริง	ค่าใช้จ่ายประเมิน	รวม
1. ค่าใช้จ่ายผันแปร	217.07	179.88	396.95
1.1. ค่าใช้จ่ายวัน	37.69	14.12	51.81
ค่าพันธุ์	0.36	14.12	14.48
ค่าป้องกันและปราบศัตรูพืช	9.64	-	9.64
ค่าอุปกรณ์การเกษตร	19.40	-	19.40
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	8.29	-	8.29
1.2. ค่าแรงงาน	179.38	165.76	345.14
เตรียมดิน	คน 5.80	6.36	12.16
สัตว์	-	11.54	11.54
เครื่องจักร	81.87	-	81.87
ปลูก	คน 4.36	13.14	17.50
สัตว์	-	13.73	13.73
ดูแลรักษา	คน 10.87	41.62	52.49
สัตว์	-	23.30	23.30
เครื่องจักร	-	1.78	1.78
เก็บเกี่ยว	คน 36.57	14.27	50.84
ขนผลผลิต	คน -	4.90	4.90
สัตว์	-	29.80	29.80
สีข้าวโพก	คน 4.73	5.32	10.05
เครื่องจักร	35.18	-	35.18

คณทุนของผุผลิคในปี 2519

สําหรับการวิจัยคณทุนของคณผู้สํารวจจุกเดียวกันในปี 2519 นั้นปรากฏว่ายังคงใช้หลักการ ทํานองเดียวกันกับการวิจัยในปี 2517-2518 แต่ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการบางอย่างเล็กน้อยเพื่อให้ผลการวิจัยถูกต้องยิ่งขึ้น ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงได้แก่การตีค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนของคณทุนผันแปรกล่าวถึงใน ปี 2517 ถึง 251 ได้ใช้อัตราร้อยละ 20.26 โดยถือตามรายงานการสํารวจหนี้สินของเกษตรกรทั้งประเทศในปี 2514/15 ในระยะเวลา 6 เดือน ส่วนในปี 2519 ได้เปลี่ยนจากอัตราคอกเบี้ยร้อยละ 20.26 มาใช้อัตราร้อยละ 8 ต่อปี โดยถือเอาอัตราคอกเบี้ยเงินฝากธนาคารเป็นเกณฑ์ เหตุผลของการเลือกใช้อัตรานี้จะได้อธิบายโดยละเอียดในรายละเอียดประกอบ

ผลจากการวิจัยคณทุนของผุผลิคในปี 2519 ปรากฏดังนี้

คณทุนการผลิคข้าวโพค

ปี 2519

	<u>ค่าใช้จ่ายจริง</u> (บาท/ไร)	<u>ค่าใช้จ่ายประเมิน</u> (บาท/ไร)	<u>รวม</u> (บาท/ไร)	<u>รวม</u> (บาท/ตัน)
คณทุนผันแปร	207.45	158.73	366.18	1,099.05
คณทุนคงที่	3.39	88.59	91.98	276.07
คณทุนทั้งหมด	210.84	247.32	458.16	1,375.12

ที่มา กองส่งเสริมกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร

ตารางที่ 23
ต้นทุนการผลิตข้าวโพคปี 2519
เฉลี่ยรุ่น 1 และรุ่น 2 ของทั้งประเทศ

หน่วย-บาท

รายการ	ค่าใช้จ่ายจริง	ค่าใช้จ่ายประเมิน	รวม
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	207.45	158.73	366.18
(1) ค่าแรงงาน	181.04	136.90	317.94
1.1 ค่าแรงงานในการปลูก	122.56	77.59	200.15
เตรียมดิน			
คน	4.70	7.46	12.16
สัตว์	0.18	4.83	5.01
เครื่องจักร	60.35	11.81	72.16
ปลูก			
คน	7.55	8.41	15.96
สัตว์	1.94	6.25	8.19
เครื่องจักร	16.28	0.79	17.07
ค้ายหญ้า	21.85	23.48	45.33
พรวนดิน	9.63	12.39	22.02
ใส่ปุ๋ย	0.08	1.13	1.21
พญาปราบ-			
คน	-	1.04	1.04
ศัตรูพืช			
สูบน้ำ			
เครื่องจักร	-	-	-
1.2 ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว	58.48	59.31	117.79
เก็บเกี่ยว	25.00	37.17	62.17
ขน, สี่, ผัก	0.92	9.72	10.64
สัตว์	3.67	12.42	16.09
เครื่องจักร	28.89	-	28.89

ตารางที่ 23 (ต่อ)
ต้นทุนการผลิตข้าวโพดปี 2519
 เฉลี่ยรุ่น 1 และรุ่น 2 ของทั้งประเทศ

หน่วย-บาท

รายการ	ค่าใช้จ่ายจริง	ค่าใช้จ่ายประเมิน	รวม
(2) ค่าวัสดุ	18.50	10.02	28.52
ค่าเมล็ดพันธุ์	4.60	10.02	14.62
ค่าปุ๋ย - คอก	-	-	-
- เคมี	0.30	-	0.30
ค่าปราบศัตรูพืช	1.04	-	1.04
ค่าอุปกรณ์การเกษตร	12.56	-	12.56
(3) อื่น ๆ	7.91	11.81	19.72
ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	7.91	-	7.91
ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน	-	11.81	11.81
<u>ต้นทุนคงที่</u>	3.39	88.59	91.98
ค่าใช้จ่ายที่ดิน	3.39	86.93	90.32
ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร	-	1.66	1.66
ต้นทุนค่อไร่	210.84	247.32	458.16
ต้นทุนน้ันแปรตอกิโลกรัม	-	-	1.10
ต้นทุนทั้งหมดตอกิโลกรัม			1.38
ต้นทุนทั้งหมดคอกตัน			<u>1,375.11</u>
รายได้เหนือต้นทุนน้ันแปรคอกตัน			620.95
อัตราส่วนระหว่างต้นทุนที่เป็นเงินสดคอกต้นทุนทั้งหมด			0.46

ตารางที่ 23 (ต่อ)
ต้นทุนการผลิตข้าวโพดปี 2519
 เฉลี่ยรุ่น 1 และรุ่น 2 ของทั้งประเทศ

หน่วย-บาท

<u>รายการ</u>	<u>ค่าใช้จ่ายจริง</u>	<u>ค่าใช้จ่ายประเมิน</u>	<u>รวม</u>
อัตราส่วนระหว่างต้นทุนคงที่- ต่อต้นทุนทั้งหมด			0.20
อัตราส่วนระหว่างค่าแรงงาน- ต่อต้นทุนทั้งหมด			0.69
ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก)			333.18

ที่มา กองเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร

หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายจริงหมายถึงค่าใช้จ่ายของปัจจัยต่าง ๆ ที่จะจ่ายไปทั้งที่เป็น
 เงินสด เงินเชื่อ หรือผลผลิต
 ค่าใช้จ่ายประเมินหมายถึงค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้จ่าย แต่ก็เป็นประเมินจากตนเอง
 หรือที่ได้มาเปล่า

รายละเอียดของรายการที่สำคัญในการลงทุน ปี 2519 มีความหมายตลอดจนวิธีการ
คิดดังนี้

1. ค่าอุปกรณ์การเกษตร คืออุปกรณ์ที่มีราคาต่อหน่วยไม่เกิน 100 บาท ให้ถือว่าเสื่อมค่าไปภายในปีเดียว

2. ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร หมายถึงค่าซ่อมแซมเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตพืชชนิดนั้นเพื่อให้คงอยู่ในสภาพใช้งานได้เหมือนเดิม ค่าซ่อมแซมดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร คือ

$$\begin{aligned} \text{ค่าใช้จ่ายเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร} &= \text{ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือ} + \text{ค่าเสียโอกาส} \\ &\quad \text{ของเงินลงทุนของเครื่องมืออุปกรณ์การ} \\ &\quad \text{เกษตร} + \text{ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร} \end{aligned}$$

แต่ค่าซ่อมแซมจะแยกไปอยู่ในต้นทุนผันแปร ทั้งนี้เพราะว่าถ้าเพิ่มการผลิตมากขึ้นการใช้เครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรจะมากขึ้น อันเป็นเหตุให้มีการซ่อมแซมมากขึ้นตามเพื่อที่จะให้คงอยู่ในสภาพใช้งานได้เหมือนเดิม

ส่วนค่าเสื่อมราคาและค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนของเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรจะไปอยู่ในต้นทุนคงที่

แต่ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนของเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรนั้นในภาคปฏิบัติการคิดต้นทุนพืชไร่ไม่สามารถแยกค่าแรงงานในครอบครัวที่ใช้อุปกรณ์การเกษตรของชนในภาคปฏิบัติงานเช่นฉัลยาปราบศัตรูพืชไถหรือสูบน้ำได้ เพราะได้ประเมินค่าไว้เท่ากับอัตราจ้างทั้งหมด ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนของเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรจึงแฝงอยู่ในข้อมูลดังกล่าวนั้นด้วย ดังนั้นในหมวดค่าใช้จ่ายคงที่จึงไม่แสดงการคิดค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนของเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรนั้นสำหรับการคิดต้นทุนการผลิตพืชเพราะจะทำให้เกิดการคิดซ้ำ

3. ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนของต้นทุนผันแปร ประเมินในอัตราร้อยละ 8 ต่อปี จากค่าใช้จ่ายผันแปรที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดด้วยเหตุผลที่ว่าถึงแม้เกษตรกรจะไม่ทำงานดังกล่าวอาจไปรับจ้างก็ได้แรงงานเป็นเงินสดมาเป็นรายวัน แล้วเอาเงิน

ดังกล่าวไปปากธนาคารยอมมีดอกเบี้ยขึ้นมาในอัตราร้อยละ 8 ต่อปี ดังนั้นจึงประเมินค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนจากต้นทุนผันแปรทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด

นอกจากนี้เหตุผลของการเปลี่ยนอัตราในการคิดค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนตามอัตราดอกเบี้ยที่กู้ยืมกันในท้องถิ่น คือเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ทุนของตัวเองมากกว่าที่จะกู้ สิ่งที่เกิดในการวางต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดจะสูงกว่าค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดมาก แสดงว่าเกษตรกรใช้ทุนที่เป็นของตัวเองมากกว่าที่จะกู้ยืมมาใช้ ดังนั้นเมื่อไม่สามารถหากอัตรดอกเบี้ยที่แท้จริงที่นำมาใช้ในการผลิตแต่ละปีได้จึงประเมินเป็นค่าเสียโอกาสของการลงทุนตามค่าใช้จ่ายผันแปร เพื่อความสะดวกในการคิดต้นทุน

4. ค่าใช้ที่ดินคิดจากอัตรากาเช่าที่ดินในท้องถิ่นซึ่งอัตรากดังกล่าวหาได้ไม่มากอยู่แล้ว

5. ค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร จะประเมินจากทรัพย์สินดังกล่าวที่ใช้ในการผลิตพืช ส่วนจะใช้วิธีใดในการประเมินขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้วิจัย

6. อัตราส่วนต่าง ๆ ที่แสดงในท้ายตารางต้นทุนต้องการให้ผู้วิจัยสามารถนำไปสรุปผลการศึกษา เพราะอัตราส่วนที่แสดงจะช่วยชี้ให้เห็นดังนี้คือ

รายได้เหนือต้นทุนผันแปร เช่นถ้าสูงมากน้อยระดับไหนก็จะแสดงถึงระดับความพอใจที่เกษตรกรจะดำเนินการผลิตนั้นต่อไปมากน้อยตามระดับนั้น

ต้นทุนที่เป็นเงินสด/ต้นทุนทั้งหมด ในประเทศที่พัฒนาแล้ว Ratio นี้จะสูง

ต้นทุนคงที่/ต้นทุนทั้งหมด ถ้าค่าแสดงว่าเสียงก้นน้อย

ค่าแรงงาน/ต้นทุนทั้งหมด เป็นตัวชี้ถึง Labour Intensive (อัตรากาใช้แรงงาน-ต่อต้นทุนทั้งหมด)

การปรับปรุงต้นทุนการผลิตในปี 2517-18

การเปลี่ยนแปลงวิธีการคำนวณในปี 2519 ดังกล่าวทำให้ต้นทุนในปี 2517 และปี 2518 ไม่สามารถเปรียบเทียบกับต้นทุนในปี 2519 ได้ ฉะนั้นกลุ่มผู้วิจัยของกองเศรษฐกิจการเกษตรจึงได้นำข้อมูลจากการศึกษาเดิมในปี 2517-2518 มาปรับปรุงเพื่อใหม่ผลการวิจัยมาจากหลักการและวิธีการคำนวณวิธีเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ผลต่างโยกการเปรียบเทียบผลตอบแทนซึ่งจะเป็นผลต่างเนื่องจากประสิทธิภาพการผลิต หรือผลของการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจเท่านั้นไม่ใช่เป็นผลต่างเนื่องจากวิธีการคำนวณ

จากการปรับปรุงตัวเลขดังกล่าวปรากฏว่าต้นทุนการผลิตในปี 2517 และปี 2518 สรุปผลได้ดังนี้

ต้นทุนการผลิต (หลังการปรับปรุง)

ปี 2517-2518

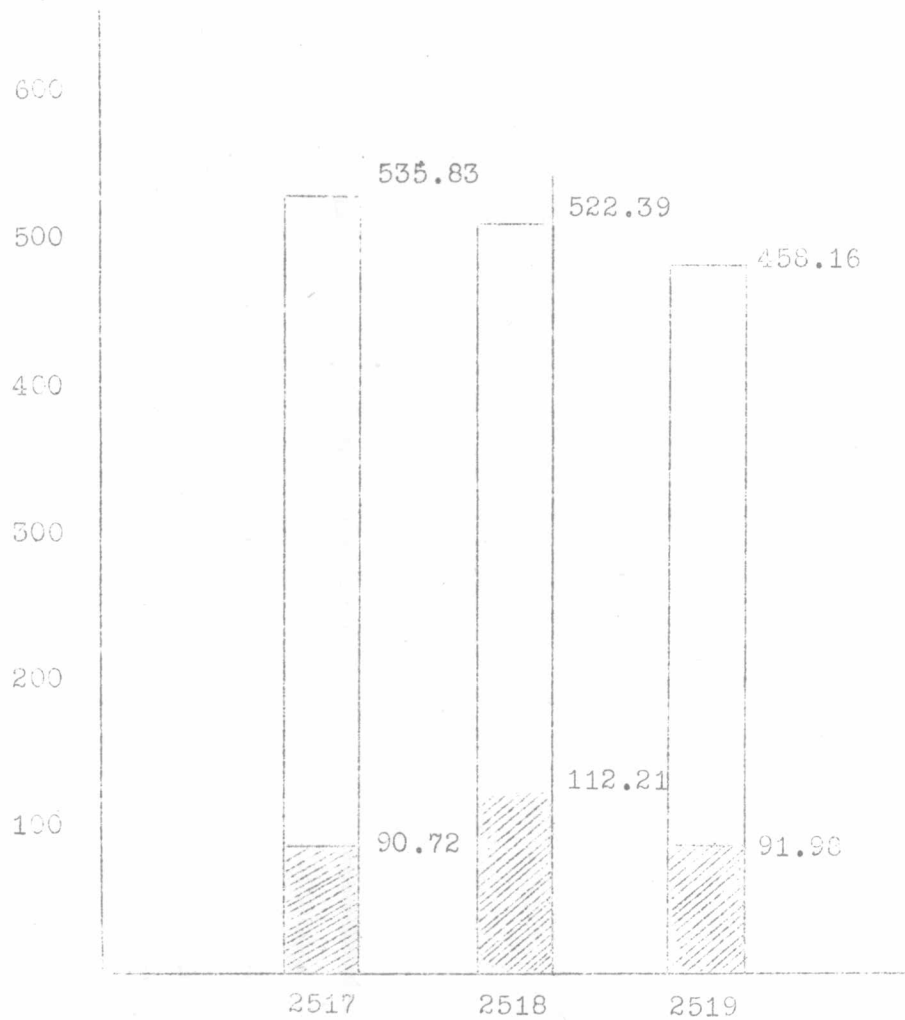
<u>ปี 2517</u>	<u>ค่าใช้จ่ายจริง</u> (บาท/ไร่)	<u>ค่าใช้จ่ายประเมิน</u> (บาท/ไร่)	<u>รวม</u> (บาท/ไร่)	<u>รวม</u> (บาท/ถัก)
ต้นทุนผันแปร	186.81	258.30	445.11	1,378.05
ต้นทุนคงที่	—	90.72	90.72	280.67
ต้นทุนทั้งหมด	<u>186.81</u>	<u>349.02</u>	<u>535.83</u>	<u>1,658.92</u>
<u>ปี 2518</u>				
ต้นทุนผันแปร	217.07	193.11	410.18	1,096.73
ต้นทุนคงที่	12.38	99.83	112.21	300.02
ต้นทุนทั้งหมด	<u>229.45</u>	<u>292.94</u>	<u>522.39</u>	<u>1,396.75</u>

ที่มา คณะผู้วิจัย กองเศรษฐกิจการเกษตร "ข้อมูลจากการวิจัย" (ฉบับวิเคราะห์)

แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพด

ปี 2517-2519

ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)

ต้นทุนผันแปร

ต้นทุนคงที่

ต้นทุนทั้งหมดรวมค่าใช้จ่ายจริงและค่าใช้จ่ายประเมิน

การคำนวณผลตอบแทนของผู้ผลิต

จากตัวเลขต้นทุนของผู้ผลิตในแต่ละปี สามารถคำนวณผลตอบแทนเฉลี่ยของผู้ผลิต
ต่อ 1 ตันได้ดังนี้

ตารางที่ 24
ผลตอบแทนของผู้ผลิต
ปี 2517-2519

	ปี 2517		ปี 2518		ปี 2519	
	มูลค่า (บาท/ตัน)	% ร้อยละ	มูลค่า (บาท/ตัน)	% ร้อยละ	มูลค่า (บาท/ตัน)	% ร้อยละ
ค่าขาย ¹	2,060.00	100.00	1,850.00	100.00	1,670.00	100.00
หักต้นทุนผันแปร ²	1,378.05	66.90	1,096.73	59.28	1,099.05	65.81
กำไรผันแปร	681.95	33.10	753.27	40.72	570.95	34.19
หักต้นทุนคงที่ ³	280.89	13.63	300.02	16.22	276.07	16.53
กำไรสุทธิ	401.08	19.47	453.25	24.50	294.88	17.66

ที่มา 1,2,3 กองส่งเสริมกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร

การวิเคราะห์ผลตอบแทนของผู้ผลิต

เพื่อพิจารณาจากตัวเลขผลตอบแทนของผู้ผลิตในระยะเวลา 3 ปี คือ ตั้งแต่ปี 2517 ถึงปี 2519 ประกอบกับภาวะการค้าในขณะนั้นปรากฏผลดังนี้

ปี 2517 ราคาขายส่งข้าวโพคสูงมากกว่าที่ปรากฏมาในอดีต ทั้งนี้เป็นเพราะประการแรก ผลผลิตข้าวโพคของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นแหล่งผลิตที่ใหญ่ที่สุดของโลกได้ถูกหิมะทำลายถึงร้อยละ 40 ทำให้ปริมาณข้าวโพคในตลาดโลกลดลงราคาขายในตลาดโลกจึงสูงขึ้น เป็นผลให้ราคาค้าขายในตลาดภายในประเทศเชียบสูงขึ้นตาม ประการที่สอง ผลผลิตข้าวโพคในประเทศนี้ถูกแมลงทำลาย ปริมาณข้าวโพคภายในประเทศจึงมีน้อย พ่อค้าคนกลางเก็งกำไรกัน ทำให้ราคาขายที่ฟาร์มสูงขึ้นมาก แม้วราคาขายปีนี้จะสูงมากแต่กำไรสุทธิของผู้ผลิตก็ไม่สูงมากนัก เพราะว่าต้นทุนในการผลิตก็สูงขึ้นตามราคาขายและนับว่าสูงกว่าปี 2516 มาก เหตุผลสำคัญเนื่องจากราคาน้ำมันสูงขึ้นจึงเป็นผลกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อและทำให้ต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะค่าปุ๋ยเพิ่มขึ้นมาก (ต้นทุนทั้งหมดในปี 2517 นี้สูงกว่าต้นทุนทั้งหมดในปี 2516 ถึงขั้นละ 769.95 บาท ปี 16 ต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ 1,026.10 บาทต่อตัน)¹ ผลตอบแทนของผู้ผลิตปีนี้เท่ากับ 401.08 บาทต่อตันคิดเป็นร้อยละ 19.47 ของราคาขาย

ปี 2518 ราคั้บราคาขายที่ฟาร์มลดลงเมื่อเทียบกับปี 2517 เนื่องจากภาวะการเก็งกำไรได้ผ่อนคลายลงแล้ว ราคั้บราคาทั่ว ๆ ไปยังไม่เปลี่ยนแปลงนัก แต่ต้นทุนการผลิตในปี 2518 ต่ำกว่าต้นทุนในปี 2517 แสดงว่าประสิทธิภาพในการผลิตก็ขึ้นจะเห็นได้จากปริมาณผลผลิตต่อไร่ ในปี 2518 สูงกว่าในปี 2517 คือในปี 2518 ต้นทุนผันแปรขั้นละ 1,096.73 บาท แต่ในปี 2517 ต้นทุนสูงถึงขั้นละ 1,378.85 บาท แม้วราคั้บราคาขายส่งจะต่ำลงบ้างแต่อย่างไรก็ตามก็ยังทำให้กำไรผันแปรโดยเฉลี่ยในปี 2518 ถึงขั้นละ 753.27 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.72 ของราคาขาย นับว่าเป็นผลตอบแทนสูงที่สุดในระยะ 3 ปีนี้ และสูงกว่าปี 2517 ถึงขั้นละ 52.17 บาท

¹

กองเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร

สำหรับปี 2519 นั้นระดับราคาขายที่ฟาร์มลดลงต่ำกว่าทุกปีในระยะ 3 ปีนี้ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะผลผลิตในปีนี้มีมากและภัยเหตุผลอื่น ๆ หลายประการที่โลกความาแล้วในเรื่องระดับราคาจึงทำให้กำไรสุทธิในปี 2519 ที่ได้รับโดยเฉลี่ยเพียงตันละ 294.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.66 ของราคาขายเท่านั้น สำหรับต้นทุนผันแปรในปี 2519 นี้มาจากตัวเลขที่ปรากฏจะเห็นได้ว่าใกล้เคียงกับปี 2518 ถ้านำเอาเรื่องดัชนีราคามาพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าต้นทุนในปี 2519 ยังต่ำกว่าต้นทุนในปี 2517 และปี 2518 มาก เพราะระดับราคาในปีหลังนี้สูงขึ้น สำหรับผลผลิตในปีนี้ได้รับความเสียหายไปบ้างเนื่องจากกินไล่จากที่ไม่อำนวย ทำให้ผลผลิตลดลงกว่าปี 2518 ถ้าผลผลิตสูงต้นทุนต่อตันก็จะยิ่งต่ำลง ฉะนั้นจึงมีว่าเทคนิคการผลิตในปีนี้มีประสิทธิภาพดีกว่าทุกปีต้นทุนจึงไม่สูงเท่าไรนัก จะเห็นได้ว่าผลตอบแทนของเกษตรกรนั้นขึ้นอยู่กับระดับราคาซื้อขายที่ฟาร์มประการหนึ่งซึ่งเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับผลผลิตข้าวโพดของโลก ราคาในตลาดโลก ราคาส่งออกและปริมาณข้าวโพดที่อยู่ในมือของผู้ผลิตและพ่อค้าคนกลางขณะนั้น ประการที่สองคือต้นทุนในการผลิตซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่นลานเทคโนโลยี กินฟ้าอากาศ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์จากผลตอบแทนในเวลา 3 ปีนี้แม้ว่าภาวะเศรษฐกิจจะผันผวนไปทำให้กระทบกระทั่งถึงผลตอบแทนของผู้ผลิตเสมอ แต่จะเห็นได้ว่าผู้ผลิตยังคงมีกำไรอยู่ในเกณฑ์พอสมควร ทั้งนี้ นอกจากพิจารณาจากตัวเลขที่ปรากฏแล้ว วิธีการคำนวณต้นทุนนี้ยังไกรวมต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ซึ่งรวมค่าเสียโอกาสไว้ด้วย ต้นทุนจึงค่อนข้างสูงถ้าคิดเฉพาะต้นทุนที่จ่ายจริงแล้วยังจะทำให้ผู้ผลิตได้กำไรสูงกว่านี้อีกมากทีเดียว

พอลาคคนกลาง

วิธีการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของพอลาคคนกลางนี้แตกต่างจากวิธีการศึกษาในระดัษผู้ผลิตถึงกล่าวมาแล้ว กล่าวคือการศึกษาในเรื่องผลตอบแทนของผู้ผลิตโก้อาศัยต้นทุนซึ่งไม่มีผู้วิจัยไว้แล้ว ส่วนต้นทุนของพอลาคคนกลางนี้ยังไม่พบข้อมูลที่มีผู้วิจัยมาก่อน ดังนั้นผู้เขียนจึงใช้วิธีศึกษาถึงส่วนประกอบของต้นทุนและประเภทของรายจ่ายของพอลาคคนกลางจากพอลาคคนกลางโดยตรง ส่วนตัวเลขของต้นทุนและค่าใช้จ่ายนั้นได้จากผลการวิจัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับส่วนประกอบของต้นทุนและค่าใช้จ่ายนั้นบางรายการได้จากการคำนวณจากราคาตลาดของแต่ละประเภทรายจ่ายบ้าง นอกจากนั้นยังได้คำนวณจากข้อมูลที่มีอยู่หรือสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญเป็นต้น การอธิบายในเรื่องนี้แยกออกเป็นส่วน ๆ ดังต่อไปนี้

1. ส่วนประกอบของต้นทุนและค่าใช้จ่ายของพอลาคคนกลาง
2. ที่มาของตัวเลขใน ข้อ 1
3. ต้นทุนทั้งหมดของพอลาคคนกลางและผลตอบแทนของพอลาคคนกลางต่อ 1 ถัง

ในปี 2517-2519

ส่วนประกอบของต้นทุนและค่าใช้จ่ายของพอลาคคนกลาง

จากการศึกษาต้นทุนและค่าใช้จ่ายของพอลาคคนกลางปรากฏว่าประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

- ค่าซื้อข้าวโพก
- ค่ากระสอบ
- ค่ากุลี
- ค่าฉาบผ้าห่ม
- ค่าเชือกเย็บกระสอบ
- ค่าเก็บรักษา
- ค่าใช้จ่ายสำนักงาน

ค่าออกเบี้ยเงินทุน
 ค่านายหน้า
 ค่าขนส่ง

ที่มาของตัวเลขส่วนประกอบของต้นทุนและค่าใช้จ่าย

ค่าซื้อข้าวโพค ตามข้อสมมุติฐานเบื้องต้นถือว่า พืชภาคกลางมีเพียงระดับเดียว ฉะนั้นค่าซื้อข้าวโพคของพืชภาคกลางในที่นี้คือราคาขายส่งของผู้ผลิตหรือราคาที่เกษตรกรขายให้ (Farm Price) ซึ่งได้จากผลการวิจัยของแผนกสถิติกรมเศรษฐกิจการเกษตร

ค่ากระสอบ ชาวไร่บางคนจะบรรจุกระสอบให้พืชภาคกลางเรียบร้อยแล้ว กระสอบที่บรรจุอาจเป็นกระสอบเก่าหรือกระสอบใหม่ก็ได้ ถ้าเป็นกรณีนี้พืชภาคกลางก็จะคิดค่ากระสอบให้ ราคากระสอบเก่าและกระสอบใหม่ในปี 2518-2519 จะต่างกันประมาณ 3-4 บาทต่อกอง ในกรณีที่ซื้อแบบเทกองพืชภาคกลางก็จะบรรจุกระสอบเองก่อนส่งมอบในตู้ส่งออก อย่างไรก็ตามราคาค่าทุนค่ากระสอบของพืชภาคกลางไม่ว่าจะเป็นกระสอบจากชาวไร่หรือจากพืชภาคกลางเองมักจะใกล้เคียงกัน เพราะพืชภาคกลางจะใช้วิธีการที่ราคาโดยใช่ราคาตลาดของกระสอบในขณะนั้น ฉะนั้นในการคิดค่ากระสอบเป็นค่าใช้จ่ายของพืชภาคกลางจึงใช้ราคาตลาดของกระสอบในขณะนั้นโดยทั่วไปเฉลี่ยจากราคากระสอบเก่าและกระสอบใหม่

ค่ากุฎี ใช้ส่วนแตกต่างของอัตราค่าขนข้าวโพคของ ร.ส.พ. เมื่อรวมค่าขนและไม่รวมค่าขน ที่เหลือคือค่ากุฎี เหตุที่ใช้อัตราที่ ร.ส.พ. กำหนดเพราะจากการศึกษาเรื่องค่าขนส่ง ปรากฏว่าอัตราค่าขนระหว่างเอกชนกับ ร.ส.พ. สำหรับผลผลิตทางเกษตรกรรมใกล้เคียงกันมาก ค่ากุฎีของกระสอบทั้งขนขึ้นและขนลงปัจจุบัน (ปี 2519-20) เท่ากับ 2.- บาท สำหรับปี 2517/18 นั้นเนื่องจากอัตราที่ ร.ส.พ. ไม่มีกำหนดไว้ จึงได้ใช้อัตราค่าขนสำหรับผู้ผลิตเฉพาะแรงคนมาคำนวณ โดยหาอัตราส่วนค่าขนที่เพิ่มขึ้นจากปี 2517/18 ถึงปี 2518/19 แล้วนำอัตราส่วนที่มากำหนดค่าขนของพืชภาคกลางในปี 2517/18

ค่าชาน้ำหนัก อัตราความชื้นของข้าวโพกใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าชาน้ำหนัก ดังนั้นค่าชาน้ำหนักที่พ่อค้าคนกลางคิดเป็นค่าใช้จ่ายเท่ากับอัตราความชื้นที่ลดลงถึงขั้นซื้อจนถึงขาย จากการศึกษาปรากฏว่าความชื้นที่พ่อค้าคนกลางซื้อจากชาวไร่ โดยเฉลี่ยประมาณ 18% และความชื้นเมื่อขายให้ผู้ส่งออกประมาณ 16% ในการคำนวณนี้ได้ใช้อัตราค่าชาน้ำหนักในระบับความชื้นต่าง ๆ ที่บริษัทไซโลกำหนดสำหรับรับปากซึ่งเป็นอัตราเท่ากับทุกไซโลเท่าที่ศึกษาจากกิจการไซโล 3-4 แห่ง ในที่นี้เลือกอัตราของบริษัทไซโลแห่งหนึ่งดังนี้

อัตราการหักค่าชาน้ำหนักเนื่องจากความชื้น ปี 2518/19

<u>ระดับเปอร์เซ็นต์ความชื้น</u>	<u>หักน้ำหนัก</u>	
	<u>ตอตัน (ก.ก)</u>	<u>กิโลกรัม (ก.ก).</u>
14.7 .	-	-
14.8 - 15.2	6	0.36
15.3 - 15.7	12	0.72
15.8 - 16.2	18	1.08
16.3 - 16.7	24	1.44
16.8 - 17.2	30	1.80
17.3 - 17.7	36	2.16
17.8 - 18.2	42	2.52
18.3 - 18.7	54	3.24
18.8 - 19.2	66	3.96
19.3 - 19.7	84	5.04
19.8 - 20.2	102	6.12
20.3 - 20.7	126	7.56
20.8 - 21.2	150	9.-

ที่มา บริษัท แห่ลมทองสหการ จำกัด 62/11-14 ถนนธนนิยะ สี่ลม บางรัก ก.พ

การคำนวณค่าชาน้ำหนัก

<u>ปี 2517</u>	<u>ระยะเวลา</u>	<u>ระดับความชื้น</u>	<u>ก.ก. คอตัน</u>		<u>ภาษาบ.บ.</u>
			<u>หักชาน้ำหนัก</u>	<u>ราคาขาย/ก.ก</u>	<u>ต่อ 1 ตัน</u>
	เมือช่อ	18%	42	2.558	107.43
	เมือชาย	16%	18	2.558	<u>46.04</u>
					<u>61.39</u>
<u>ปี 2518</u>					
	เมือช่อ	18%	42	2.482	104.24
	เมือชาย	16%	18	2.482	<u>44.68</u>
					<u>59.56</u>
<u>ปี 2519</u>					
	เมือช่อ	18%	42	2.208	92.74
	เมือชาย	16%	18	2.208	<u>39.74</u>
					<u>53.-</u>

ค่าเชือกเย็บกระสอบ ก็ตามความยาวของเชือกที่ใช้ต่อ 1 กระสอบตามระเบียบการเย็บปากกระสอบส่งออกตามมาตรฐาน คือใช้เชือก 4 เส้นเย็บกลับไปกลับมา 13 เข็ม ราคาเชือกกิโลกรัมละ 10-11 บาท¹ (โดยประมาณ) เชือก 1 กิโลกรัมใช้เย็บปากกระสอบได้ประมาณ 70² กระสอบ หักค่าเสียหายราว 10% คงเหลือ 63 กระสอบ (70-7) ซึ่งเฉลี่ยแล้วใช้เชือกเย็บกระสอบ ๆ ละ 17 สตางค์ (10.5/63) หรือกันละประมาณ 1.70 บาท (1 กระสอบบรรจุ 100 ก.ก) 1 ตันใช้ 10 กระสอบ) สำหรับค่าเชือกเย็บกระสอบ

1. ราคาตลาดของเชือกเย็บกระสอบปี 2518 โดยเฉลี่ย
2. จากการสอบถามจากพ่อค้ากลาง

นี้ราคาไม่เปลี่ยนแปลงนักในระยะเวลาตั้งแต่ปี 17 ถึงปี 19 จึงใช้ราคาเท่ากัน

ค่าเก็บรักษา ในภาวะปกติพ่อค้าคนกลางจะไม่ต้องเสียค่าเก็บรักษา เนื่องจากในการขายให้กับพ่อค้าส่งออกนั้น พ่อค้าคนกลางบางส่วนจะทำสัญญาตกลงกับผู้ส่งออกเป็นลายลักษณ์อักษรหรือคว่ำวาจาวาจะส่งมอบให้ผู้ส่งออกในเงื่อนไขเท่าใด พ่อค้าส่งออกก็จะไม่ติดข้อข้อหรือชาวโพลจากชาวไร่ให้ส่งมอบในเวลาเดียวกัน ในกรณีนี้บรรดาพ่อค้าคนกลางจากไร่ตรงมายังผู้ส่งออกโดยตรงไม่ต้องเสียค่าเก็บรักษาที่โกดัง โดยเฉพาะพ่อค้าคนกลางในกรุงเทพฯ (ยงดง) มักจะเป็นพ่อค้าที่เกือบไม่มีต้นทุนอะไรเลยนอกจากราคามือชาวโพล เพราะเพียงแต่โทรศัพท์ตกลงแล้วในพ่อค้าในต่างจังหวัดส่งเข้าโกดังหรือไซโล สำหรับพ่อค้าต่างจังหวัดนั้นนอกจากกรณีดังกล่าวข้างต้นอาจซื้อโดยตรงที่ศูนย์ชาวโพลแล้วในรถบรรทุกเข้ามาในกรุงเทพฯ หรือโกดังท่าเรืออื่น ๆ ของผู้ส่งออก

นอกจากเหตุผลดังกล่าวพ่อค้าคนกลางมักจะไม่ต้องการเก็บรักษาชาวโพลไว้ ถ้าหากเห็นวาระราคาขณะนั้นพอมักว่าไว้เพื่อใดคนมีเงินทุน และการเก็บชาวโพลไว้นานจะทำให้ชาวโพลแห่งนี้ค่าชาน้ำหนักสูงและต้องเสียค่าเก็บรักษารวมทั้งการมยมาแบบองในระหว่างที่ชาวโพลอยู่ในกรรมสิทธิ์ของคนขาย แต่ถ้าเป็นภาวะที่มีการเก็งกำไรหรือพ่อค้าคนกลางอาจจะกักขุมชาวโพลไว้โดยเข้าไซโล หรือถ้าเป็นพ่อค้าคนกลางที่มีฐานะดีก็มีโกดังและอุปกรณ์ในการเก็บรักษาชาวโพลเป็นอย่างดี ในกรณีที่เก็บรักษาในไซโลพ่อค้าคนกลางก็จะมีต้นทุนในการเก็บรักษารวมอยู่ด้วย ซึ่งอัตราค่าเก็บรักษานี้มีวิธีไม่ได้กำหนดอัตราไว้ดังนี้

อัตราค่าเก็บรักษาที่ไซโล

<u>ระยะเวลาฝาก (วัน)</u>	<u>ค่าเก็บรักษา (บาทต่อเมตริกตัน)</u>
1 - 35	ไม่คิด
36 - 45	6
46 - 55	8
56 - 65	10
66 - 75	12
76 - 85	20
86 - 95	25
96 - 105	30
106 - 115	35
116 - 125	45
126 - 135	55
136 - 145	65
146 - 155	85
156 - 165	105
166 - 180	130

ที่มา

บริษัท แผลมทองสหการ จำกัด

ในการศึกษาเรื่องผลตอบแทนในที่นี้ผู้เขียนเห็นว่าค่าเก็บรักษาสำหรับพ่อค้าคนกลางไม่ควรถือเป็นต้นทุนขาย เพราะต้องการให้ผลตอบแทนที่คำนวณได้เป็นผลตอบแทนของพ่อค้าคนกลางในภาวะปกติทั่วไป และแม้ว่าการส่งมอบจะไม่ส่งมอบโดยทันทีอาจมีการเก็งกำไรบ้างก็ไม่ควรจะเก็บรักษาในช่วงเวลาหลังเกิดอัตราเร่ง แต่ถ้าวการเก็บรักษาเพียงไม่เกิน 35 วันทางไซโลก็ไม่คิดค่าบริการ ซึ่งในช่วงนี้ก็ไม่ทำให้ต้นทุนของพ่อค้าคนกลางสูงขึ้นจากการส่งมอบโดยทันทีแต่ประการใด นอกจากนี้ในการตกลงระหว่างพ่อค้าคนกลางและพ่อค้าส่งออกนั้นความเชื่อต่อกันเป็นเรื่องสำคัญ พ่อค้าคนกลางมักจะรักษาสัญญาส่งมอบให้พ่อค้าส่งออกในขณะที่ตนมีข้าวโพคอยู่ในมือจำกัด เพราะข้าวโพคในคอกก่อนที่จะทำสัญญากับผู้ปุ่และไถวันใดก็ตามหมายปริมาณภายในประเทศไว้เรียบร้อยแล้วก่อนแบ่งโควตาให้คนผู้ส่งออก ฉะนั้นการที่ผู้ส่งออกตกลงซื้อข้าวโพคกับพ่อค้าคนกลางทั่วประเทศแล้วจะทำให้ปริมาณข้าวโพคในคอกภายในประเทศมีจำกัด ถ้าพ่อค้าคนกลางเคร่งครัดในเรื่องสัญญา โอกาสที่จะกักตุนข้าวโพคยอมมีน้อยลง สัญญาระหว่างพ่อค้าคนกลางและพ่อค้าส่งออกนี้ พ่อค้าคนกลางมีส่วนต้องพึ่งพาอาศัยพ่อค้าส่งออกมาก เช่นในคราวที่ระกัยราคาภายในประเทศสูงกว่าข้อตกลงระหว่างกัน พ่อค้าส่งออกก็มักจะชดเชยส่วนขาดทุนให้แก่พ่อค้าคนกลางบาง หรือในยามที่พ่อค้าคนกลางขาดทุนก็จะขอเบิกเงินจากพ่อค้าส่งออกไปซื้อข้าวโพคก่อน และพ่อค้าคนกลางก็ไม่ต้องเอาทุนมาจมในการกักตุนด้วย เพราะฉะนั้นในการคาระหว่างพ่อค้าคนกลางและพ่อค้าส่งออกจึงเป็นไปอย่างด้อยที่ด้อยอาศัยกัน การเก็งกำไรอาจมีบ้างเป็นครั้งคราว

ค่าใช้จ่ายสำนักงาน ไก่แก่คาโทรเลข ค่าเช่า ค่าพาหนะที่ถือถือในการขายปรากฏว่าค่าใช้จ่ายในการติดต่อกับผู้ส่งออกนั้นส่วนใหญ่เป็นค่าโทรเลข โทรศัพท์ ถิ่นกรเรื่องราคาบาง สถานที่ส่งมอบบาง ค่าใช้จ่ายสำนักงานนี้มักจะไม่สูงนัก เพราะจากการสอบถามพ่อค้าคนกลางกลุ่มหนึ่ง บางคนจะไม่ต้องจ่ายค่าใช้จ่ายประเภทนี้เลย นอกจากค่าโทรเลข โทรศัพท์ เพราะภาระเรื่องการค้าข้าวโพคไม่มีถึงกล่าว การกำหนดงานของพ่อค้าคนกลางส่วนใหญ่จะจำกัดเพียงคนเดียวไม่ต้องอาศัยเสมียนพนักงานเท่าไรนัก อาจมีบ้างสักคนสองคนสำหรับการคำนวณราคาให้พ่อค้าคนกลางนี้ เนื่องจาก

สำนักงานก็ใช้มาที่อยู่อาศัยส่วนนี้สำหรับเจรจา หรืออาจเจรจากันที่ศูนย์หรือที่ไรแล้ว
รถบรรทุกก็จะขับไปกรุงเทพฯหรือท่าเรืออื่น ๆ ทั้งนี้ พ่อค้าคนกลางจึงไม่ควรมีภาระเรื่อง
ค่าใช้จ่ายประเภทนี้สัก อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายที่ได้จากการศึกษาได้ประมาณค่าใช้จ่าย
สำนักงานต่อคันไม่เกิน 10 บาท ค่าใช้จ่ายที่ได้นี้เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายประเภทเดียวกัน
ของพ่อค้าคนกลางคายนาง ปรากฏว่าใกล้เคียงกันมาก

ค่าดอกเบี้ยเงินลงทุน คิดจากต้นทุนและค่าใช้จ่ายทั้งหมดของพ่อค้าคนกลางในอัตราร้อยละ
1.25 ต่อเดือน ตามอัตราเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ ระยะเวลาที่ดอกเบี้ยใช้ประมาณ
จากเวลาที่พ่อค้าคนกลางกู้เงินจากผู้ส่งออกเพื่อซื้อข้าวโพคจนกว่าจะถึงเวลาส่งมอบข้าว
โพค การประมาณนี้ได้ใช้ข้อมูลจากการสอบถามจากพ่อค้าคนกลางและพ่อค้าส่งออกประกอบ
กัน

ค่านายหน้า ใช้อัตราค่านายหน้าของพ่อค้าคนกลางแถวทรวงวากซึ่ง เป็นแหล่งซื้อขายข้าวโพค
ในกรุงเทพฯเรียกกันว่า หงลง จากการสอบถามค่านายหน้าส่วนมากมี 2 หอก คือ ในช่วง
พ่อค้าคนกลางในต่างจังหวัดหอกหนึ่งและพ่อค้าหงลงอีกหอกหนึ่ง อัตราค่านายหน้าในต่าง
จังหวัดประมาณ 25-50 สตางค์ต่อหอบ หงลงประมาณ .50 ถึง 1 บาทต่อหอบ ตามที่ได้
ศึกษาจากตัวอย่างกลุ่มกลุ่มปรากฏว่าค่านายหน้าโดยเฉลี่ยทั้งหมดของพ่อค้าคนกลางประมาณ
15 บาทต่อ 1 คัน

ค่าขนส่ง ในการคำนวณค่าขนส่งของพ่อค้าคนกลางได้ใช้อัตราค่าขนส่งขององค์การรับส่ง
สินค้าและไปรษณีย์ (ร.ส.พ.) ที่กำหนดไว้สำหรับการขนข้าวโพคให้กับองค์การกลางฯ เพื่อ
เกษตรกรโดย-
นำอัตราค่าขนส่งมาวางน้ำหนักแล้วผลผลิตในแต่ละจังหวัดตามผลการสำรวจของกอง
พาณิชย์ก็ต่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ สำหรับอัตราค่าขนส่งในจังหวัดที่มีผล
ผลิตข้าวโพคแต่ไม่มีอัตราค่าขนส่ง ได้ใช้วิธีจากอัตราค่าขนส่งซึ่งสหกรณ์ได้วางเลข
มาไว้แทน

เนื่องจากค่าขนส่งในปี 2517 นั้นไม่มีตัวเลขเพราะ ร.ส.พ. ยังไม่ได้รับบริการ
ขนข้าวโพค เพิ่งจะเริ่มในปี 2518 ฉะนั้นตัวเลขค่าขนส่งในปี 2517 จึงใช้จำนวนเกี่ยว
กับค่าขนส่งข้าวโพคที่คำนวณได้ในปี 2518 เพราะในระหว่างปี 2517 ถึงปี 2518 อัตรา
ค่าขนส่งโดยทั่ว ๆ ไป ไม่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก

ตารางที่ 25

ตารางแสดงการคำนวณค่าขนส่งข้าวโพดถั่วเฉลี่ย

ปี 2518 และปี 2519

จังหวัด	ปี 2518			ปี 2519		
	(บาท/กระสอบ) อัตราค่าขนส่ง	(1) ผลผลิต	อัตราค่าขนส่ง × ผลผลิต	(2) อัตราค่าขนส่ง	(2) ผลผลิต	อัตราค่าขนส่ง × ผลผลิต
สระบุรี	(1) 7.45	237.-	1,765.65	8.26	206.-	1,701.56
ลพบุรี	10.-	384.-	3,840.-	11.-	294.-	3,234.-
พิษณุโลก	17.-	200.-	3,400.-	18.70	148.-	2,767.60
พิจิตร	20.-	52.-	1,040.-	22.-	51.-	1,122.-
เพชรบูรณ์	17.-	665.-	11,305.-	19.-	665.-	12,635.-
สุโขทัย	19.-	35.-	665.-	21.-	25.-	525.-
นครสวรรค์	13.-	320.-	4,160.-	14.50	270.-	3,915.-
อุตรดิตถ์	22.-	23.-	506.-	24.50	15.-	367.50
กำแพงเพชร	*17.73	32.-	567.36*	19.50	30.-	585.-
อุทัยธานี	11.50	72.-	828.-	12.65	61.-	771.65
ปราจีนบุรี	9.-	28.-	252.-	10.-	59.-	590.-
กาญจนบุรี	8.-	27.-	216.-	8.80	12.-	105.60
สุพรรณบุรี	9.-	22.-	198.-	10.-	14.-	140.-

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ตารางแสดงการคำนวณค่าขนส่งชาวโศกข์เฉลี่ย

ปี 2518 และปี 2519

จังหวัด	ปี 2518			ปี 2519		
	(บาท/กระสอบ) อัตราค่าขนส่ง	(1) ผลผลิต	อัตราค่าขนส่ง ผลผลิต	(2) อัตราค่าขนส่ง	(2) ผลผลิต	อัตราค่าขนส่ง ผลผลิต
ประจวบคีรีขันธ์	*16.36	10.-	163.60*	18.-	8.-	144.-
ตาก	16.-	20.-	320.-	17.60	26.-	457.60
นครราชสีมา	12.-	300.-	3,600.-	13.50	300.-	4,050.-
เลย	23.18	279.-	6,467.22	25.50	137.-	3,493.50
ศรีสะเกษ	19.60	90.-	1,764.-	21.56	100.-	2,156.-
ชัยภูมิ	15.-	46.-	690.-	16.50	38.-	627.-
ลำปาง	23.-	24.-	552.-	25.50	12.-	306.-
แพร่	24.09	25.-	602.25	26.50	28.-	742.-
น่าน	*33.64	22.-	704.08*	37.-	42.-	1,554.-
เชียงใหม่	31.-	43.-	1,333.-	34.50	70.-	2,415.-
จันทบุรี	*16.56	18.-	294.48 *	18.-	19.-	342.-
เพชรบุรี	9.-	23.-	207.-	9.90	14.-	138.60

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ตารางแสดงการคำนวณค่าขนส่งข้าวโพคเนลีย

ปี 2518 และปี 2519

จังหวัด	ปี 2518			ปี 2519		
	(บาท/กระสอบ) อัตราค่าขนส่ง(1)	(1) ผลผลิต	อัตราค่าขนส่ง ผลผลิต	(2) อัตราค่าขนส่ง	(2) ผลผลิต	อัตราค่าขนส่ง × ผลผลิต
นอกเขตสำรวจ	-	53.-	-	-	56.-	-
รวม		3,050.-	45,476.64		2,700.-	44,885.61
ผลผลิตไม่รวมนอกเขตสำรวจ		2,997.-			2,644.-	
ค่าขนส่งเฉลี่ยต่อกระสอบ	<u>45476.64</u> 2997		15.17	<u>44885.61</u> 2644		16.98
ค่าขนส่งเฉลี่ยต่อ 1 ตัน			151.70			169.80

ที่มา

- 1) กองพาณิชย์กิจต่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ
- 2) อัตราค่าขนส่งของว่างการขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) จากจังหวัดต่าง ๆ มายังกรุงเทพฯ ยกเว้น *

* อัตราค่าขนส่งของเอกชน - ที่สหกรณ์ว่าจ้างถัวเฉลี่ยระหว่างอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดที่สหกรณ์ตั้งอยู่

ผลตอบแทนของพ่อค้าคนกลาง

จากส่วนประกอบของต้นทุนและค่าใช้จ่ายของพ่อค้าคนกลางข้างต้น เราสามารถนำมูลค่ารวมค่าผลตอบแทนของพ่อค้าคนกลางโดยนำมาเปรียบเทียบกับราคาขายที่พ่อค้าคนกลางได้รับ ส่วนแตกต่างกันจะเป็นกำไรหรือขาดทุนของพ่อค้าคนกลาง

ราคาขายของพ่อค้าคนกลางในการศึกษานี้ได้เลือกใช้ราคาข้าว โดยเฉลี่ยรายปีในตลาดกรุงเทพฯ ซึ่งได้ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยและกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

การเปรียบเทียบผลตอบแทนของพ่อค้าคนกลาง

จากวิธีการคำนวณข้างต้นสามารถคำนวณผลตอบแทนของพ่อค้าคนกลางในระยะเวลา 3 ปี คือตั้งแต่ปี 2517/18 ถึงปี 2519/20 ได้ในทำนองเดียวกันไว้ดังนี้

ตารางที่ 26

ผลตอบแทนในการค้าข้าวโพคของพ่อค้าคนกลาง

ต่อ 1 ตัน

	ปี		
	2517	2518	2519
ราคาขาย	2,558.-	2,482.-	2,206.-
<u>หัก</u> ต้นทุนขั้นแปร	<u>2,400.-</u>	<u>2,197.96</u>	<u>2,041.50</u>
- ขี้ด	2,060.-	1,850.-	1,670.-
- ค่าเก็บรักษา	-	-	-
- ค่าขนส่ง	151.70	151.70	169.80
- ค่ากระสอบ	95.-	100.-	115.-
- ค่าซากน้ำหนัก	61.40	59.56	53.-
- ค่านายหน้า	15.-	15.-	15.-
- ค่ากุลี	15.20	20.-	20.-
- ค่าเรือยกเยกกระสอบ	1.70	1.70	1.70
กำไรขั้นแปร	158.-	284.04	165.50
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายคงที่	<u>40.13</u>	<u>37.47</u>	<u>35.43</u>
- ค่าใช้จ่ายสำนักงาน	10.-	10.-	10.-
- คอกเบี้ย	30.13	27.47	25.43
กำไรสุทธิ	<u>117.87</u>	<u>246.57</u>	<u>130.07</u>

การวิเคราะห์ผลตอบแทนของพอลคาคนกลาง

จากผลตอบแทนในระยะเวลา 3 ปี คือตั้งแต่ปี 2517 ถึงปี 2519 จะเห็นได้ว่ากำไรสุทธิ (ก่อนหักภาษีเงินได้) ที่พอลคาคนกลางได้รับในแต่ละปีจะสูงกว่าเพิ่มงไรนั้นขึ้นอยู่กับราคาขายส่ง (Wholesale Price) และราคาขายที่ฟาร์ม ซึ่งจะเป็นราคาที่พอลคาคนกลางซื้อมาจากเกษตรกร เป็นปัจจัยสำคัญ ส่วนค่าใช้จ่ายของพอลคาคนกลางมักจะเปลี่ยนแปลงไม่มาก จึงไม่กระทบกระเทือนต่อต้นทุนของพอลคาคนกลางเท่าไร ราคาขายที่ฟาร์มมักจะผันแปรไปทางเดียวกับราคาขายส่งในขณะนั้น ราคาขายที่ฟาร์มในระยะ 3 ปีดังกล่าวคิดเป็นร้อยละของราคาขายส่งเท่ากับ 80.53 , 74.51 และ 75.63 ในปี 2517 , 2518 และ 2519 ตามลำดับ สำหรับราคาขายส่งนั้นจะขึ้นลงตามภาวะของตลาดขณะนั้นซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการดังกล่าวมาแล้วในเรื่องระดับราคา แนวโน้มของราคาขายส่งจะขึ้นลงอย่างไม่สม่ำเสมอ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับภาวะการเก็งกำไร ราคาขายในตลาดโลก ราคาส่งออก เป็นต้น จากการเปรียบเทียบข้อมูลในระยะ 3 ปีดังกล่าวจะเห็นได้ว่าระดับราคาที่แตกต่างกันมาก โดยเฉพาะในปี 2518 และ 2519 ราคาขายส่งโดยเฉลี่ยแตกต่างกันถึงขั้นละ 274 บาท ส่วนผลตอบแทนของผู้ส่งออกในแต่ละปีปรากฏดังนี้ ปี 2517, 2518, 2519 เท่ากับ 117.87 บาท, 246.57 บาท และ 128.07 บาทต่อกัน คิดเป็นร้อยละของราคาส่งออกโดยเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 , 9.93 และ 6.25 ตามลำดับ จากผลตอบแทนนี้จะเห็นได้ว่าพอลคาคนกลางได้รับผลตอบแทนในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการคำนวณผลตอบแทนนี้เป็นผลตอบแทนในภาวะปกติไม่มีการเก็งกำไร (ตามข้อสมมุติ) โดยถือเอาว่าเป็นผลตอบแทนโดยเฉลี่ยของพอลคาคนกลางทุกระดับ แต่ในภาวะที่ปรากฏจริงแล้วพอลคาคนกลางในระดับหนึ่ง ๆ อาจจะเก็งกำไรเมื่อมีโอกาสในช่วงที่ตนเห็นว่าในอนาคตราคาข้าวโพคจะสูงกว่าขณะนี้และคุ้มกับต้นทุนในการกักตุนและตนอยู่ในฐานะที่จะลงทุนโลกก็มักจะหวังกำไร โดยเฉพาะพอลคาคนกลางระดับจังหวัดที่มีทุนจำนวนมากและถูกจัดเป็นพอลคาคนกลางระดับใหญ่ มีอิทธิพล ในกรณีนี้ถ้าขณะนั้นราคาในตลาดโลกลดลงและข้าวโพคที่ออกสู่ตลาดมีน้อย และพอลก็เป็นช่วงที่ทองส่งออกตามสัญญาจะทำให้ผู้ส่งออกเก็บกำไร เพราะไม่สามารถหาซื้อข้าวโพคได้ ราคาข้าวโพคในตลาดภายในก็จะสูงไม่ได้สัดส่วนกับราคาส่งออก ใน

กรณีนี้พ่อค้าคนกลางที่สามารถชักชวนชาวไทได้ จึงค่อยปล่อยชาวไทของตนออกขาย
ทั่วไทเตนได้กำไรสูงในขณะที่พ่อค้าคนกลางรายย่อย (บงลง) ใ้รับกำไรเพียง
จากการรับซื้อเพียงคันละประมาณ 12 บาทเท่านั้น (ถ้าราคาชาวไทเป็นคันละ 2,400
บาท) หรือใ้กำไรเพียงครึ่งเปอร์เซ็นต์ของราคาที่ขายให้สูงออก จะเห็นใ้ว่าความ
แทนของพ่อค้าคนกลางในระดับหนึ่ง ๆ ใ้รับผลตอบแทนต่างกันมาก

ตารางที่ 27
แสดงปริมาณ และมูลค่าส่งออก
ปี 2517

หน่วย:บาท

เดือน	ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ช่วงสัญญา				
มกราคม	210,426.-	490,658,273.-	60,336.-	144,146,552.-
กุมภาพันธ์	248,325.-	612,324,715.-	129,948.-	164,024,844.-
มีนาคม	229,225.-	603,760,731.-	35,185.-	94,386,573.-
เมษายน	130,648.-	382,794,346.-	22,612.-	65,334,198.-
พฤษภาคม	47,911.-	144,776,102.-	30,549.-	77,043,304.-
สิงหาคม	-	-	-	-
กันยายน	32,769.-	94,030,373.-	68,129.-	189,019,566.-
ตุลาคม	159,244.-	443,466,814.-	66,365.-	188,746,378.-
พฤศจิกายน	208,306.-	647,316,329.-	39,554.-	120,439,266.-
ธันวาคม	56,300.-	185,546,595.-	151,782.-	482,967,185.-
รวม	1,323,154.-	3,604,674,270.-	602,460.-	1,526,107,886.-
ราคาเฉลี่ยต่อตัน ¹		2,724.30		2,533.13
ช่วงการค้าเสรี				
มิถุนายน	4,522.-	12,069,027.-	27,825.-	72,204,438.-
กรกฎาคม	3,120.-	9,489,143.-	57,049.-	139,596,263.-
สิงหาคม	20.-	64,713.-	241,459.-	600,399,339.-
รวม	7,662.-	21,622,883.-	326,333.-	812,200,040.-
ราคาเฉลี่ยต่อตัน		2,822.09		2,488.86
รวมทั้งปี	1,330,816.-	3,626,297,161.-	928,793.-	2,338,307,926.-
ราคาเฉลี่ยต่อตัน ¹		2,724.87		2,517.58
ราคาเฉลี่ยต่อตัน ¹		2,639.66		

ตารางที่ 27 (ต่อ)
แสดงปริมาณ และมูลค่าส่งออก

ปี 2518

หน่วย:บาท
ปี ๒๕๑๘ และ ๒๕๑๗

เดือน	กลางมีสัญญา		กลางก่อน ๆ	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ช่วงสัญญา				
มกราคม	184,680.-	595,421,580.-	91,666.-	290,799,162.-
กุมภาพันธ์	167,582.-	507,278,101.-	50,214.-	145,869,828.-
มีนาคม	44,461.-	105,499,453.-	84,721.-	237,655,999.-
เมษายน	74,272.-	190,463,256.-	77,453.-	211,953,169.-
พฤษภาคม	8,562.-	21,581,394.-	56,436.-	160,502,711.-
สิงหาคม	-	-	-	-
กันยายน	55,367.-	135,899,460.-	67,970.-	179,933,386.-
ตุลาคม	102,224.-	270,923,500.-	95,008.-	249,104,985.-
พฤศจิกายน	152,080.-	384,001,270.-	127,616.-	318,763,094.-
ธันวาคม	155,681.-	392,756,064.-	194,107.-	473,414,592.-
รวม	944,917.-	2,603,824,080.-	845,191.-	2,267,996,946.-
ราคาเฉลี่ยต่อตัน ¹		2,755.61		2,683.41
ช่วงการค้าเสรี				
มิถุนายน	-	-	16,780.-	48,607,344.-
กรกฎาคม	-	-	45,384.-	125,433,324.-
สิงหาคม	1,300.-	3,218,353.-	218,707.-	556,033,368.-
รวม	1,300.-	3,218,353.-	280,871.-	740,074,036.-
ราคาเฉลี่ยต่อตัน		2,475.65		2,634.92
รวมทั้งปี	946,217.-	2,607,042,433.-	1,126,062.-	3,008,070,982.-
ราคาเฉลี่ยต่อตัน ¹		2,755.23		2,671.32
ราคาเฉลี่ยทั้ง 2 ตลาด ¹		2,709.63		

ตารางที่ 27 (ต่อ)
แสดงปริมาณ และมูลค่าส่งออก

ปี 2519

หน่วย:บาท

เดือน	ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
<u>ช่วงสัญญา</u>				
มกราคม	182,502.-	430,106,343.-	96,197.-	226,934,987.-
กุมภาพันธ์	172,823.-	382,342,202.-	54,940.-	131,780,673.-
มีนาคม	170,084.-	377,705,049.-	40,434.-	99,678,616.-
เมษายน	112,007.-	254,605,902.-	37,264.-	91,352,845.-
พฤษภาคม	56,598.-	131,481,240.-	56,069.-	130,415,547.-
สิงหาคม	31,587.-	73,165,502.-	70,602.-	172,824,457.-
กันยายน	82,525.-	196,178,427.-	102,139.-	248,061,003.-
ตุลาคม	179,924.-	407,972,953.-	123,040.-	294,356,533.-
พฤศจิกายน	225,205.-	522,143,034.-	74,467.-	178,926,194.-
ธันวาคม	227,505.-	497,530,336.-	53,732.-	134,402,542.-
รวม	1,440,760.-	3,273,231,588.-	708,884.-	1,716,735,397.-
ราคาเฉลี่ยต่อตัน ¹		2,271.88		2,421.74
<u>ช่วงการค้าเสรี</u>				
มิถุนายน	3,078.-	7,290,221.-	114,710.-	295,775,107.-
กรกฎาคม	5,200.-	13,053,448.-	112,191.-	284,123,640.-
สิงหาคม	-	-	-	-
รวม	8,278.-	20,253,669.-	226,901.-	579,904,747.-
ราคาเฉลี่ยต่อตัน		2,446.69		2,555.76
รวมทั้งปี	1,449,038.-	3,293,485,257.-	933,785.-	2,296,640,144.-
ราคาเฉลี่ยต่อตัน ¹		2,272.88		2,454.24
ราคาเฉลี่ยทั้ง 2 ตลาด ¹		2,344.04		

ที่มา กรมศุลกากร
1 จากการคำนวณ

ผลตอบแทนของผู้ส่งออก

ในการศึกษาเรื่องผลตอบแทนของผู้ส่งออกในที่นี้ ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะหาผลตอบแทนเฉลี่ยของผู้ส่งออกแต่ละคน โดยต้องการผลตอบแทนที่ปรากฏขึ้นเป็นค่าเฉลี่ยหนึ่งของพ่อค้าส่งออกที่เป็นเอกชน และชุมนุมสหกรณ์ฯ อาจมีผู้แย้งว่าผลตอบแทนของบุคคลทั้งสองพวกนี้ไม่น่าจะนำมาคำนวณเฉลี่ยด้วยกัน เพราะเหตุที่จุดมุ่งหมายของธุรกิจทั้งสองฝ่ายนี้ไม่เหมือนกัน กล่าวคือโดยทั่ว ๆ ไปธุรกิจเอกชนมุ่งหวังกำไรสูงสุด แต่สำหรับชุมนุมสหกรณ์ฯ นั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลประโยชน์กลับไปสู่สมาชิกของสหกรณ์ คือชาวไร่นั้นเอง เหตุผลก็เนื่องในการคำนวณเรื่องนี้มีปัญหาทางด้านข้อมูล กล่าวคือปริมาณส่งออกที่ได้มาจากกรมศุลกากร เป็นปริมาณส่งออกและมูลค่าของทั้งสองฝ่ายรวมกัน และจากงบการเงินของชุมนุมสหกรณ์ฯ ปรากฏว่ามีรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะแบ่งแยกทั้งรายรับรายจ่าย อีกทั้งรอบระยะเวลาในการบัญชีของชุมนุมสหกรณ์ฯ ก็ไม่ตรงกับปีปฏิทิน ฉะนั้นการหาผลตอบแทนของผู้ส่งออกและของชุมนุมสหกรณ์ฯ โดยแยกกันอย่างเด็ดขาดแน่ว่าจะทำได้แต่รายละเอียดต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดสรรรายจ่ายนี้มีอยู่ชุกมากในทางปฏิบัติ สำหรับเรื่องชุมนุมสหกรณ์ฯ นี้จะได้อธิบายละเอียดในตอนต่อไป

ส่วนข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาเรื่องพ่อค้าส่งออกนี้ ได้ใช้ข้อมูลดังต่อไปนี้

กาชาย ใช้มูลค่าเฉลี่ยในการส่งออกหารด้วยปริมาณข้าวโพดส่งออก กาชายที่ปรากฏเป็นค่าขายเฉลี่ยของผู้ส่งออกและชุมนุมสหกรณ์ฯ กาชายที่ชุมนุมสหกรณ์ฯ ได้รับในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ มักมีค่าใกล้เคียงกันมาก เพราะราคาในช่วงหนึ่ง ๆ ถูกกำหนดโดยปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดราคาคงใจอธิบายมาแล้วในเรื่องการกำหนดราคาส่งออก ฉะนั้นมูลค่าเฉลี่ยที่นำราคาคำนวณย่อมมีผลใกล้เคียงกับมูลค่าเฉลี่ยเฉพาะของพ่อค้าส่งออกที่เป็นของเอกชนมาก การคำนวณกาชายแสดงไว้ในตาราง 27

ต้นทุนของพ่อค้าส่งออก ได้แก่มูลค่าข้าวโพดของพ่อค้าคนกลางรวมกับค่าใช้รายคงที่และค่าใช้จ่ายผันแปรในการส่งข้าวโพดออกต่างประเทศ ค่าข้าวโพดใช้ราคากาชายเฉลี่ยในตลาดกรุงเทพฯ ส่วนค่าใช้จ่ายคงที่และค่าใช้จ่ายผันแปรใช้ข้อมูลจากสภาพ

การค้าแห่งประเทศไทย ค่าใช้จ่ายของพ่อค้าส่งออกมีหลายลักษณะ กล่าวคือค่าใช้จ่ายในการส่งออกผ่านไซโลมีต้นทุนอย่างหนึ่ง การส่งออกผ่านโกดังก็มีต้นทุนอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ตามข้อตกลงตลาดที่มีสัญญาที่มีรายจ่ายบางอย่างที่ใดตกลงกันว่าใครจะเป็นผู้รับภาระ ซึ่งเป็นข้อตกลงที่แตกต่างจากข้อตกลงที่ขายให้แก่ประเทศอื่น ๆ ทั้งต้นทุนการส่งออกแบบบรรจุกระสอบและไม่บรรจุกระสอบก็ยิ่งแตกต่างกันด้วย ดังนั้นในการหาผลตอบแทนเฉลี่ยของผู้ส่งออกจึงต้องคำนวณหาอัตราส่วนการส่งออกในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการส่งข้าวโพคอกทั้งหมดต่อ 1 ตัน การแสดงผลตอบแทนในระยะเวลา 3 ปี เปรียบเทียบกันคือตั้งแต่ปี 2517 ถึงปี 2519 ได้แยกแสดงผลตอบแทนดังต่อไปนี้

- (1) ผลตอบแทนในการขายข้าวโพคอกให้แก่ตลาดที่มีสัญญาในระยะเวลาดังนี้
  - ก. ช่วงการค้าเสรี
  - ข. ช่วงสัญญา
  - ค. เฉลี่ยในช่วงการค้าเสรีและช่วงสัญญา
- (2) ผลตอบแทนในการขายข้าวโพคอกให้แก่ตลาดอื่น ๆ
  - ก. ช่วงการค้าเสรี
  - ข. ช่วงสัญญา
  - ค. เฉลี่ยในช่วงการค้าเสรีและช่วงสัญญา
- (3) ผลตอบแทนเฉลี่ยในการขายข้าวโพคอกให้แก่ตลาดการค้าเสรีและตลาดอื่น ๆ

อัตราส่วนในการส่งข้าวโพคอกในลักษณะต่าง ๆ

ในการศึกษาเรื่องอัตราส่วนของการส่งข้าวโพคอกในลักษณะต่าง ๆ ชั้นแรกเป็นการศึกษาเกี่ยวกับระยะเวลาที่กำหนดตามระเบียบการส่งออก ปรากฏว่าสำหรับการส่งออกไปยังตลาดอื่น ๆ นั้นผู้ส่งออกจะส่งโดยผ่านโกดังหรือไซโลก็ได้แล้วแต่ข้อตกลงระหว่างตนกับลูกค้า แต่สำหรับตลาดที่มีสัญญา (ญี่ปุ่นและไต้หวัน) การส่งออกตามสัญญาได้กำหนดไว้ดังนี้

คนดู ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคมของสงกรานต์ไฮไล

ปลายฤดู ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงสิ้นฤดูการผลิตจะสงกรานต์โกดังหรือไฮไลก็ได้

สาเหตุที่ต้องกำหนดเวลาส่งออกดังกล่าว เนื่องจากความชื้นเป็นสิ่งสำคัญต่อคุณภาพของข้าวโพค ในช่วงที่บังคับให้สงกรานต์ไฮไลเป็นช่วงที่ความชื้นสูง การสงกรานต์ไฮไลจะช่วยรักษาคุณภาพของข้าวโพคได้ดีกว่าการสงกรานต์โกดัง สำหรับในช่วงที่ความชื้นต่ำ การส่งออกไปว่าจะสงกรานต์หรือไฮไลจะไม่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพของข้าวโพคมากนัก

การที่มีสัญญาบังคับให้สงกรานต์ไฮไลนั้นไม่มีปัญหาในการคำนวณหาปริมาณส่งออกในลักษณะใด ๆ เพราะถึงอย่างไรก็ต้องสงกรานต์ไฮไลอยู่แล้ว แต่ในช่วงที่ไม่บังคับกับลักษณะการส่งออกเปิดโอกาสให้ผู้ส่งออกเลือกลักษณะการส่งออกได้ จากการศึกษาพฤติกรรมของผู้ส่งออกในช่วงนี้เราจะเลือกส่งออกแบบไหนมาก ปรากฏว่าผู้ส่งออกจะเลือกส่งออกแบบใดส่วนใหญ่อันขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

1. สถานที่เก็บข้าวโพค ผู้ส่งออกบางคนมีโกดังเป็นของตนเองหรือมีไฮไลเอง ฉะนั้นจะรักษาข้าวโพคในขณะเปิดโอกาสให้ส่งออก โดยผ่านโกดังหรือไฮไลก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าในขณะนั้นผู้ส่งออกมีข้าวโพคเก็บอยู่ที่ใดที่จะส่งออกได้สะดวกและประหยัดรายจ่ายควย ทั้งนี้ก่อนถึงฤดูกาลในช่วงนี้ผู้ส่งออกย่อมจะวางแผนในการส่งออกของตนไว้ล่วงหน้าแล้ว ในบางคราวผู้ส่งออกไม่มีข้าวโพคอยู่ในกรรมสิทธิ์แต่จำเป็นต้องส่งมอบในช่วงปลายฤดูนี้ ผู้ส่งออกก็จะขอรับใหม่บริษัทไฮไลส่งข้าวโพคแทนตนก่อน ซึ่งผู้ส่งออกจะนำข้าวโพคมาชดใช้ให้ภายหลังหรือเท่ากับเป็นการยืมข้าวโพคเพื่อการส่งออกซึ่งบริษัทไฮไลจะคิดค่าบริการในการนี้ด้วย แต่สำหรับการคำนวณผลตอบแทนนี้ไม่ถือเอาค่าบริการจากบริษัทไฮไลมาคำนวณเป็นต้นทุน เพราะมีผู้ส่งออกส่วนน้อยที่ขอรับบริการ เช่นนี้จากเจ้าของไฮไล ผู้ส่งออกมักเตรียมข้าวโพคเพื่อการส่งออกของตนให้พอตามโควตาที่ทราบล่วงหน้าเพื่อไม่ต้องเสียค่าบริการให้แก่ไฮไลในกรณีดังกล่าว

2. ต้นทุนในการส่งข้าวโพคออก ผู้ส่งออกจะเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนการส่งออกโดยผ่านโกดัง และต้นทุนการส่งออกผ่านไฮไล เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายคงที่ในปี

2518 และปี 2519 ปรากฏว่าปี 2518 ต้นทุนคงที่โดยเฉลี่ยในการส่งออกผ่านโกดัง เท่ากับ 162.65 บาทต่อตัน ส่วนต้นทุนคงที่ผ่านไซโลเท่ากับ 139.65 บาทต่อตัน และในปี 2519 ต้นทุนคงที่ในการส่งออกผ่านโกดังเท่ากับ 120.50 บาท และต้นทุนคงที่ในการส่งออกผ่านไซโลเท่ากับ 155.-บาทต่อตัน จะเห็นได้ว่าการส่งออกผ่านโกดังมีต้นทุนสูงกว่าการส่งออกผ่านไซโล ทั้งนี้เนื่องจากการส่งออกผ่านโกดังต้องเสียค่าเรือฉลอมและค่ากุลีสวมกันประมาณร้อยละ 62 แต่การส่งออกผ่านไซโลไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งสองนี้แต่เสียค่าบริการไซโล ซึ่งค่าใช้จ่ายประเภทนี้คิดเป็นร้อยละ 87.50 ในปี 2519 นอกจากนั้นการส่งออกผ่านโกดังยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาอีกจำนวนมาก ทำให้ผู้ส่งออกมักใช้บริการจากไซโลมากกว่าโกดัง

จากการศึกษาปริมาณการส่งออกในช่วงปลายฤดู ปรากฏว่าประมาณร้อยละ 60 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมดส่งผ่านไซโลและอีกร้อยละ 40 ส่งออกผ่านโกดัง ปริมาณข้าวโพกส่วนที่ส่งผ่านโกดังในจำนวนดังกล่าวนี้พบว่าปริมาณข้าวโพกส่วนที่ส่งผ่านโกดังโดยบรรจุกระสอบมีถึงร้อยละ 95 อีกร้อยละ 5 เป็นการส่งออกโดยไม่บรรจุกระสอบ สำหรับปริมาณการส่งออกผ่านไซโลนั้นปรากฏว่ามีปริมาณส่งออกโดยบรรจุกระสอบร้อยละ 1 อีกร้อยละ 99 เป็นการส่งออกโดยไม่บรรจุกระสอบ ทั้งนี้เป็นการส่งออกไปยังตลาดที่มีสัญญาส่วนการส่งออกไปยังตลาดอื่น ๆ นั้นเป็นการส่งออกโดยผ่านโกดังร้อยละ 99 อีกร้อยละ 1 เป็นการส่งออกผ่านไซโล การส่งออกผ่านโกดังนี้ต้องบรรจุกระสอบทั้งหมด ส่วนการส่งออกผ่านไซโลนั้นต้องบรรจุกระสอบร้อยละ 99 อีกร้อยละ 1 ไม่ต้องบรรจุกระสอบ สาเหตุที่ผู้ส่งออกมักส่งออกผ่านโกดังก็ข้อมูลปรากฏแม้ว่าต้นทุนการส่งออกผ่านไซโลจะต่ำกว่า โดยทั่ว ๆ ไปปรากฏดังนี้คือ ผู้ส่งออกส่วนมากมีโกดังเป็นของตนเอง โกดังบางแห่งอยู่ทางจังหวัด การส่งออกโดยผ่านโกดังของคนยอมประหยัดต้นทุนค่าขนส่ง บางครั้งในกรณีที่โกดังอยู่ในเขตที่น้ำลึกก็ไม่ต้องจ้างเรือฉลอม นอกจากนี้ผู้ส่งออกมักจะเลือกใช้ประโยชน์จาก โกดังของคนให้เต็มที่เพื่อช่วยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายคงที่ซึ่งตนต้องรับภาระอยู่แล้ว

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้สามารถคำนวณปริมาณข้าวโพกส่งออกในลักษณะต่าง ๆ เพื่อนำมาหาอัตราส่วนเป็นร้อยละของการส่งออกเมื่อเทียบกับปริมาณส่งออกทั้งหมดได้แล้ว

จึงนำรายละเอียดของการส่งออกนี้ไปคำนวณต้นทุนเฉลี่ยต่อไป

เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการส่งข้าวโพคอกของประเทศ
ไทยในอดีตคือตั้งแต่ปี 2517 ถึงปี 2519 จึงได้แยกการคำนวณออกเป็นดังนี้

1. ผลตอบแทนในวงทำสัญญาของ

ก. ตลาดมีสัญญา

ข. ตลาดอื่น ๆ

2. ผลตอบแทนในช่วงการค้าเสรีของ

ก. ตลาดมีสัญญา

ข. ตลาดอื่น ๆ

3. ผลตอบแทนเฉลี่ยทั้งปีของ

ก. ตลาดมีสัญญา

ข. ตลาดอื่น ๆ

4. ผลตอบแทนโดยเฉลี่ยในการค้าข้าวโพคอกของพอลาส่งออกทั้งหมด

เพื่อจะบรรลุจุดมุ่งหมายนี้ในการคำนวณในด้านการส่งออกจึงต้องคำนวณหา
อัตราส่วนของการส่งออกในลักษณะต่าง ๆ ในแต่ละช่วง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับราคา
ขายโดยเฉลี่ยในลักษณะต่าง ๆ

การคำนวณหาอัตราส่วนในการส่งข้าวโพคอกในลักษณะต่าง ๆ

การคำนวณหาอัตราส่วนนี้ได้ใช้ข้อมูลข้างต้นมาเป็นหลักการคำนวณโดยนำเอา
ปริมาณการส่งข้าวโพคอกในแต่ละเดือนแยกออกเป็นการส่งออกไปยังตลาดมีสัญญา และ
การส่งออกไปยังตลาดอื่น ๆ แล้วนำมาแบ่งแยกตามช่วงการค้าดังนี้

ปี 2517	ช่วงการค้าเสรีระหว่างเดือน มิถุนายน จนถึงเดือน สิงหาคม
ปี 2518	" " มิถุนายน " สิงหาคม
ปี 2519	" " มิถุนายน " กรกฎาคม

เมื่อได้ปริมาณข่าวโศกสงออกตามช่วงการค้าต่าง ๆ ในแต่ละลักษณะก็นำเอา
คานวนว่าปริมาณการส่งออกในช่วงใดลักษณะใดเป็นร้อยละเท่าไร แล้วจึงนำเอาร้อยละ
ของการส่งออกไปคูณต้นทุนการส่งออกในแต่ละลักษณะรวมกันเป็นต้นทุนเฉลี่ยในการส่งออก
ซึ่งแสดงการคำนวณไว้ดังนี้

ตารางที่ 28

ปริมาณข้าวโพดส่งออกไปยังตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงการค้าเสรีและช่วงการกีดกันสัญญา

ตลาดมีสัญญา

ปี 2517

ปริมาณ : เมตริกตัน

ช่วงสัญญา	(1) ทั้งหมด	โกดัง			ไซโล		
		40% ของ (1) รวม	5% ของ (2) บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	60% ของ (1) รวม	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ
ม.ค.	210,426.-	84,170.40	4,208.52	79,961.88	126,255.60	1,262.56	124,993.04
ก.พ.	248,325.-	99,330.-	4,966.50	94,363.50	148,995.-	1,489.95	147,505.05
มี.ค.	229,225.-	91,690.-	4,584.50	87,105.50	137,535.-	1,375.35	136,159.65
เม.ย.	130,648.-	52,359.20	2,612.96	49,646.24	78,388.80	783.89	77,604.91
พ.ค.	47,911.-	19,164.40	958.22	18,206.18	28,746.60	287.47	28,459.13
ก.ย.	32,769.-	13,107.60	655.38	12,452.22	19,661.40	196.61	19,464.79
ต.ค.	159,244.-	67,697.60	3,184.88	60,512.72	95,546.40	955.46	94,590.94
พ.ย.	208,306.-	83,322.40	4,166.12	79,156.28	124,983.60	1,249.83	12,853.76
ธ.ค.	56,300.-	22,520.-	1,126.-	21,394.-	33,780.-	337.80	33,442.20
รวม	1,323,154.-	529,260.60	26,463.08	502,798.52	793,892.40	7,938.92	785,953.48

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ปริมาณข้าวโพดส่งออกไปยังตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงการค้าเสรีและช่วงการค้ามีสัญญา

ตลาดมีสัญญา

ปี 2517

ปริมาณ (เมตริกตัน)

ช่วงการค้าเสรี	(1) ทั้งหมด	โกกิ้ง			ไซโล		
		40% ของ (1) รวม	5% ของ (2) บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	60% ของ (1) รวม	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ
มี.ย.	1,522.-	6,808.80	90.44	1,718.36	2,713.20	27.13	2,686.07
ก.ค.	3,120.-	1,248.-	62.40	1,185.60	1,872.-	18.72	1,853.28
ส.ค.	20.-	8.-	.40	7.60	12.-	.12	11.88
รวม	7,662.-	3,064.80	153.24	2,911.56	4,597.20	45.97	4,551.23
รวมปี 17	1,320,816.-	532,326.40	26,616.32	505,710.08	798,489.60	7,984.89	790,504.71
ช่วงสัญญา			ตลาดอื่น ๆ				
ม.ค.	60,335.-	59,732.64	59,732.64	-	603.36	597.33	6.03
ก.พ.	129,946.-	128,648.52	128,648.52	-	1,299.48	1,286.49	12.99
มี.ค.	35,185.-	32,853.15	32,853.15	-	331.85	328.53	3.32
เม.ย.	22,612.-	22,385.88	22,385.88	-	226.12	223.86	2.26
พ.ค.	30,549.-	30,243.51	30,243.51	-	305.49	302.44	3.05
ก.ย.	68,129.-	67,447.71	67,447.71	-	681.29	674.48	6.81

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ปริมาณข้าวโพกส่งออกไปยังตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงการค้าเสรีและช่วงการคว่ำมีสัญญา

ตลาดมีสัญญา

ปี 2517

ปริมาณ: เมตริกตัน

ช่วงสัญญา (กค)	(1) * ทั้งหมด	โกดัง			ไซโล		
		40% ของ (1) รวม	5% ของ (2) บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	60% ของ (1) รวม	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ
ค.ค.	66,365.-	65,701.35	65,701.35	-	663.65	657.01	6.64
พ.ย.	39,554.-	39,158.46	39,158.46	-	395.54	391.58	3.96
ธ.ค.	151,732.-	150,264.18	150,268.18	-	1,517.82	1,502.64	15.18
รวม	672,460.-	596,435.40	596,435.40	-	6,024.60	5,964.36	60.29
<u>ช่วงการค้าเสรี</u>							
มี.ย.	27,325.-	27,546.75	27,546.75	-	278.25	275.47	2.78
ก.ค.	57,019.-	56,478.51	56,478.51	-	570.49	564.79	5.70
ส.ค.	241,459.-	239,044.41	239,044.41	-	2,414.59	2,390.44	24.15
รวม	326,333.-	323,069.67	323,069.67	-	3,263.33	3,230.70	32.63
รวม ปี 17	928,893.-	919,505.07	919,505.07	-	9,287.93	9,195.06	92.87
รวม ปี 17	2,259,609.-	1,451,831.47	946,121.39	505,710.08	807,777.53	17,179.95	790,597.58

ที่มา จากการคำนวณ

* กรมศุลกากร

ตารางที่ 29

ปริมาณข้าวโพดส่งออกไปยังตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงการค้าเสรีและช่วงการค้ามีสัญญา

ตลาดมีสัญญา

ปี 2518

ปริมาณ: เมตริกตัน

การค้าเสรี	ทั้งหมด	โกดัง			ไซโล		
		รวม	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	รวม	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ
มี.ย.	-	-	-	-	-	-	-
ก.ค.	-	-	-	-	-	-	-
ส.ค.	1,300.-	-	-	-	1,300.-	13.-	1,287.-
รวม	1,300.-	-	-	-	1,300.-	13.-	1,287.-
<u>ช่วงสัญญา</u>							
ม.ค.	184,688.-	73,875.20	3,693.76	70,181.44	110,812.80	1,108.13	109,704.67
ก.พ.	167,582.-	67,032.80	3,351.16	63,681.16	100,549.20	1,005.49	99,543.71
มี.ค.	44,461.-	17,784.40	889.22	16,895.18	26,676.60	266.77	26,407.83
เม.ย.	74,272.-	29,708.80	1,485.44	28,223.36	44,563.20	445.63	44,117.57
พ.ค.	8,562.-	3,424.80	171.24	3,253.56	5,137.20	51.37	5,085.83
ก.ย.	55,367.-	-	-	-	55,367.-	553.67	54,813.33
ต.ค.	102,224.-	-	-	-	102,224.-	1,022.24	101,201.76

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ปริมาณข้าวโพกส่งออกไปยังตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงการค้าเสรีและช่วงการคว่ำมีสัญญา

ตลาดมีสัญญา
ปี 2518

ปริมาณ: เมตริกตัน

	ทั้งหมด	โกดัง			ไซโล		
		รวม	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	รวม	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ
<u>ช่วงสัญญา (ต่อ)</u>							
พ.ย.	152,080.-	60,832.-	3,041.60	57,790.40	91,248.-	912.48	90,335.52
ธ.ค.	155,581.-	62,272.40	3,113.62	59,158.78	93,408.60	934.09	92,474.51
รวม	944,917.-	314,930.40	15,746.52	299,183.88	629,986.60	6,299.87	623,686.73
รวม ปี 18	946,217.-	314,930.40	15,746.52	299,183.88	631,286.60	6,312.87	624,973.73
<u>การค้าเสรี</u>			ตลาดอื่น ๆ				
มี.ย.	16,780.-	16,612.20	16,612.20	-	167.80	166.12	1.68
ก.ค.	45,384.-	44,930.16	44,930.16	-	453.84	449.30	4.54
ส.ค.	218,707.-	216,519.93	216,519.93	-	2,187.07	2,165.20	21.87
รวม	280,871.-	278,062.29	278,062.29	-	2,808.71	2,780.62	28.09
<u>ช่วงสัญญา</u>							
ม.ก.	91,666.-	90,749.34	90,749.34	-	916.66	907.49	9.17
ก.พ.	50,214.-	49,711.86	49,711.86	-	502.14	497.12	5.02
มี.ค.	84,721.-	83,873.79	83,873.79	-	847.21	838.74	8.47

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ปริมาณข้าวโพดส่งออกไปยังตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงการค้าเสรีและช่วงการค้ามีสัญญา

ตลาดมีสัญญา
ปี 2518

ปริมาณ: เมตริกตัน

ช่วงสัญญา (ต่อ)	ทั้งหมด *	โกกิง			ไซโล		
		รวม	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	รวม	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ
เม.ย.	77,453.-	76,678.47	76,678.47	-	774.53	766.78	7.75
พ.ค.	56,436.-	55,871.64	55,871.64	-	564.36	558.72	5.64
ก.ย.	67,970.-	67,290.30	67,290.30	-	679.70	672.90	6.80
ต.ค.	95,008.-	94,057.92	94,057.92	-	950.08	940.58	9.50
พ.ย.	127,616.-	126,339.84	126,339.84	-	1,276.16	1,263.40	12.76
ธ.ค.	194,107.-	192,165.93	192,165.93	-	1,941.07	1,921.66	19.41
รวมปริมาณในตลาดอื่น ๆ ช่วงสัญญา	845,191.-	836,739.09	836,739.09	-	8,451.91	8,367.39	84.52
รวมปริมาณในตลาดอื่น ๆ	4,126,062.-	1,114,801.38	1,114,801.38	-	11,260.62	11,148.01	112.61

ที่มา จากการคำนวณ

* กรมศุลกากร

ตารางที่ 30

ปริมาณข้าวโพกส่งออกไปยังตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงการค้าเสรีและช่วงการค้ามีสัญญา

ตลาดมีสัญญา
ปี 2519

ปริมาณ: เมตริกตัน

ช่วงสัญญา	ปริมาณส่งออกทั้งหมด (1)	โกดัง			ไซโล		
		40% ของ (1) รวม (2)	5% ของ (2) บรรจุกะสอบ	95% ของ (2) ไม่บรรจุกะสอบ	60% ของ (1) รวม (5)	1% ของ (5) บรรจุกะสอบ	ไม่บรรจุกะสอบ
ม.ค.	182,502.-	73,000.80	3,650.04	69,350.76	109,501.20	1,095.01	108,406.19
ก.พ.	172,823.-	69,129.20	3,456.46	65,672.74	103,693.80	1,036.94	102,656.86
มี.ค.	170,084.-	68,033.60	3,401.68	64,631.92	102,050.40	1,020.50	101,029.90
เม.ย.	112,507.-	44,802.80	2,240.14	42,562.66	67,204.20	672.04	66,532.16
พ.ค.	56,598.-	22,639.20	1,131.96	21,507.24	33,958.80	339.59	33,619.21
ส.ค.	31,587.-	-	-	-	31,587.-	315.87	31,271.13
ก.ย.	82,525.-	-	-	-	82,525.-	825.25	81,699.75
ต.ค.	179,924.-	-	-	-	179,924.-	1,799.24	178,124.76
พ.ย.	225,205.-	90,082.-	4,504.10	85,577.90	135,123.-	1,351.23	133,771.77
ธ.ค.	227,505.-	91,002.-	4,550.10	86,451.90	136,503.-	1,365.03	135,137.97
รวม	1,440,760.-	458,669.60	22,934.48	435,755.12	982,075.40	9,820.70	972,249.70

ตารางที่ 30 (ต่อ)

ปริมาณข้าวโพดส่งออกไปยังตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงการค้าเสรีและช่วงการคว่ำมีสัญญา

ตลาดมีสัญญา

ปี 2519

ปริมาณ: เมตริกตัน

ช่วงการค้าเสรี	ปริมาณส่งออกทั้งหมด (1)	โกกิ้ง			ไซโล		
		40% ของ (1) รวม (2)	5% ของ (2) บรรจุกระสอบ	95% ของ (2) ไม่บรรจุกระสอบ	60% ของ (1) รวม (5)	1% ของ (5) บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ
มี.ย.	3,078.-	1,231.20	61.56	1,169.64	1,846.80	18.74	1,828.33
ก.ค.	5,200.-	2,080.-	104.-	1,976.-	3,120.-	31.20	3,088.80
รวม	8,278.-	3,311.20	165.56	3,145.64	4,966.80	49.67	4,917.13
รวม ปี 19 (ตลาดมีสัญญา)	1,449,038.-	462,000.80	46,156.52	438,900.76	987,037.20	9,870.37	977,166.83
ช่วงสัญญา			ตลาดอื่น ๆ				
ม.ค.	93,197.-	95,235.03	95,235.03	-	961.97	952.35	9.62
ก.พ.	54,940.-	54,390.60	54,390.60	-	549.40	543.91	5.49
มี.ค.	40,434.-	40,029.66	40,029.66	-	404.34	400.30	4.04
เม.ย.	37,264.-	36,891.36	36,891.36	-	372.64	368.91	3.73
พ.ค.	56,069.-	55,508.31	55,508.31	-	560.69	555.08	5.61
ส.ค.	70,602.-	69,895.98	69,895.98	-	706.02	698.96	7.06
ก.ย.	102,139.-	101,117.61	101,117.61	-	1,021.39	1,011.18	10.21

ตารางที่ 30 (ต่อ)

ปริมาณข้าวเปลือกส่งออกไปยังตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงการค้าเสรีและช่วงการกีดกันมีสัญญา

ตลาดมีสัญญา

ปริมาณ: เมตริกตัน

ช่วงสัญญา (ต่อ)	ปริมาณส่งออกทั้งหมด (1) *	โกดัง			ไซโล		
		40% ของ (1) รวม (2)	5% ของ (2) บรรจุกระสอบ	95% ของ (2) ไม่บรรจุกระสอบ	60% ของ (1) รวม (5)	1% ของ (5) บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ
ต.ค.	123,040.-	121,809.60	121,809.60	-	1,230.40	1,218.10	12.30
พ.ย.	74,467.-	73,722.33	73,722.33	-	744.67	737.22	7.45
ธ.ค.	53,732.-	53,194.68	53,194.68	-	537.32	531.95	5.37
รวม	708,884.-	701,795.16	701,795.16	-	7,088.64	7,017.96	70.88
<u>ช่วงการค้าเสรี</u>							
มี.ย.	114,710.-	113,562.90	113,562.90	-	1,147.10	1,135.63	11.47
ก.ค.	112,191.-	111,069.09	111,069.09	-	1,121.91	1,110.69	11.22
รวม	226,901.-	224,631.99	224,631.99	-	2,269.01	2,246.32	22.69
รวม ปี 19	935,785.-	926,427.15	926,427.15	-	9,357.85	9,264.28	93.57

ที่มา จากการคำนวณ

* กรมศุลกากร

ตารางที่ 31

สรุป ปริมาณและร้อยละของการส่งออกในตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ

ปี 2517 - 2519

ปริมาณ: เมตริกตัน

ปี 2517	รวม	ตลาดมีสัญญา				รวม	ตลาดอื่น ๆ			
		โกดัง		ไซโล			โกดัง		ไซโล	
		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
ช่วงสัญญา	100% 1,323,154	2% 26,463.08	38% 502,798.52	.60% 7,938.92	59.40% 785,953.48	100% 602,460	99% 596,435.40	-	.99% 5,964.36	.01% 60.24
ช่วงการคาเสรี	100% 7,662	2% 153.24	38% 2,911.56	.60% 45.97	59.40% 4,551.23	100% 326,333	99% 323,069.67	-	.99% 3,230.70	.01% 32.63
รวม	1,330,816	26,616.32	505,710.08	7,984.89	790,504.71	928,793	919,505.07	-	9,195.06	92.87
ปี 2518	100%	2%	38%	.60%	59.40%	100%	99%	-	.99%	.01%
ช่วงสัญญา	100% 944,917	1.07% 15,746.52	31.66% 299,183.88	.67% 6,299.87	66% 623,686.73	100% 845,191	99% 836,739.09	-	.99% 8,367.39	.01% 84.52
ช่วงการคาเสรี	100% 1,300	-	-	1% 13.-	99% 1,287.-	100% 280,871	99% 278,062.29	-	.99% 2,780.62	.01% 28.09

ตารางที่ 31 (ต่อ)

สรุป ปริมาณและร้อยละของการส่งออกในตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ

ปี 2517 - 2519

ปริมาณ: เมตริกตัน

ปี 2518 (ต่อ)	ตลาดมีสัญญา					ตลาดอื่น ๆ				
	รวม	โกดัง		ไซโล		รวม	โกดัง		ไซโล	
		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
รวมปี 18	946,217	15,746.52	299,183.88	6,312.87	624,973.73	1,126,062	1,114,801.38	-	11,148.01	112.61
	100%	1.66%	31.62%	.67%	66.05%	100%	99%		.99%	.01%
<u>ปี 2519</u>	100%	1.60%	30.24%	.68%	67.48%	100%	99%		.99%	.01%
ช่วงสัญญา	1,440,760	22,934.48	435,755.12	9,620.70	972,249.70	701,194	701,795.16	-	7,017.96	70.88
	100%	2%	38%	.60%	59.40%	100%	99%		1%	-
ช่วงการค้าเสรี	6,278	165.55	3,145.64	49.67	4,917.13	226,901	224,631.99	-	2,846.32	22.60
รวม	1,449,038	23,100.04	438,900.76	9,870.37	977,116.83	935,785	926,427.15	-	9,264.28	93.57
	100%	1.59%	30.29%	.68%	67.44%	100%	99%		.99%	.01%

ที่มา จากตาราง 28,29,30

ตารางที่ 32

ปริมาณและร้อยละของการส่งออกข้าวโพคในลักษณะต่าง ๆ

โดยเทียบให้ปริมาณทั้งหมด = 100

ปริมาณ: เมตริกตัน

ปี 2517	รวม	โกก้ง				ไซโล			
		ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ		ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ	
		บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	บรรจุกระสอบ	บรรจุกระสอบ
ช่วงสัญญา	1,925,614.-	1.37%	26.11%	30.97%	-	.41%	40.82%	.31%	.01%
		26,463.08	502,798.52	596,435.40	-	7,938.92	785,953.48	5,964.36	60.24
		.05%	.87%	96.73%		.01%	1.33%	.97%	.01%
ช่วงการค้าเสรี	333,995.-	153.24	2,911.56	323,069.67	-	45.67	4,551.23	3,230.70	32.63
		1.10%	22.38%	40.69%		.35%	34.98%	.41%	.01%
รวม	2,259,609.-	26,616.52	505,710.08	919,505.07	-	7,984.89	790,504.71	9,195.06	92.87
ปี 2518									
ช่วงสัญญา	1,790,108.-	.88%	16.71%	46.74%	-	.35%	34.84%	.47%	.01%
		15,746.52	299,183.88	836,739.09	-	6,299.87	625,686.73	8,367.39	84.52
		100%		98.54%			.46%	.99%	.01%
ช่วงการค้าเสรี	232,171.-	-	-	276,062.29	-	13.-	1,287.-	2,780.62	28.09
		.70%	14.44%	53.80%		.30%	30.16%	.54%	.01%
รวม	2,072,279.-	15,740.52	299,183.88	1,114,801.38	-	6,312.87	624,973.73	11,148.01	112,61

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ปริมาณและร้อยละของการส่งออกข้าวโพคในลักษณะต่าง ๆ

โดยเทียบให้ปริมาณทั้งหมด = 100

ปริมาณ: เมตริกตัน

ปี 2519	รวม ¹	โกดัง				ไซโล			
		ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ		ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ	
		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
ช่วงสัญญา	100% 2,149,641.-	1.06% 22,934.48	20.27% 435,755.12	32.65% 701,795.16	-	.46% 9,820.70	45.23% 972,249.70	.33% 7,017.96	70.88
ช่วงการค้าเสรี	100% 235,179.-	.07% 165.56	1.34% 3,145.64	95.51% 224,631.99	-	.02% 49.67	2.09% 4,917.13	.96% 2,246.32	22.69
รวม	100% 2,394,823.-	.97% 23,100.04	18.40% 438,900.76	38.85% 926,427.15	-	.41% 9,870.37	40.97% 977,166.83	.39% 9,264.28	.01% 93.57

ที่มา จากการคำนวณ

1 กรมศุลกากร

ค่าใช้จ่ายในการส่งข้าวโพคอกในปี 2517 นั้น เนื่องจากข้อมูลมีไม่เพียงพอ เพื่อให้การเปรียบเทียบระหว่างตัวเลขในระยะเวลา 3 ปีในอดีตเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์ ผู้เขียนจึงได้ใช้วิธีการคำนวณตัวเลขค่าใช้จ่ายในการส่งข้าวโพคอกของปี 2517 ขึ้นโดย ใช้ข้อมูลที่มีอยู่คือตัวเลขในปี 2518 มาปรับด้วยดัชนีราคาขายส่ง

ฉะนั้นข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในปี 2517 ถึงปี 2519 จึงปรากฏโดยกรบถวน ซึ่งแสดงไว้ตารางที่ 33-35

ตารางที่ 33

ค่าใช้จ่ายในการส่งข้าวโพคอก ปี 2517

หน่วย:บาท/ตัน

รายการ	โกก้ง				ไซโล			
	ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ		ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ	
	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
ค่าใช้จ่ายคงที่	193.65	113.16	200.39	119.91	184.97	77.50	191.72	84.24
ค่าใช้จ่ายผันแปร	136.17	111.45	136.24	135.44	108.22	106.89	108.03	106.96
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	329.82	224.61	336.63	255.35	293.19	184.39	299.75	191.20

ที่มา ตัวเลขปี 2518 ปรับด้วยระดับราคาโดยใช้ดัชนีราคาขายส่งจากกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ดังนี้

ดัชนีราคาขายส่ง ปี 2511 = 100

ปี 2517 = 176.-

ปี 2518 = 182.60

ตารางที่ 34
ต้นทุนการส่งชาวไฟคอกเฉลี่ยต่อตัน
ปี 2518

หน่วย: บาท/ตัน

ค่าใช้จ่ายคงที่ (Fixed Cost)	โกกัง				ไซโล			
	ญี่ปุ่น		ไต้หวัน		ญี่ปุ่น		ไต้หวัน	
	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
ค่าบริการไซโล	-	-	-	-	85.-	75.-	85.-	75.-
ค่าเรือลอม	30.-	30.-	30.-	30.-	-	-	-	-
ค่ากุลี	35.-	35.-	35.-	35.-	-	-	-	-
ค่าธรรมเนียมออกไปรับรูดงูฯ	.40	.40	.40	.40	.40	.40	.40	.40
ค่าธรรมเนียมสมาคมพ่อค้าชาวไฟคอก	.50	.50	.50	.50	.50	.50	.50	.50
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	4.50	4.50	4.50	4.50	4.50	4.50	4.50	4.50
ค่ากระสอบ	100.-	-	100.-	-	100.-	-	100.-	-
ค่าเชือกเย็บกระสอบ	1.50	-	1.50	-	1.50	-	1.50	-
ขาดทุนค่ากระสอบชั่วคราว	-	20.-	-	20.-	-	-	-	-
ค่าพาหนะ (คจ.เดี่ยวรับรองเฉพาะหน้าที่- ควบคุมการส่งชาวไฟคอก)	4.-	4.-	4.-	4.-	-	-	-	-
ค่าตรวจสอบคุณภาพสินค้า	-	-	7.-	7.-	-	-	7.-	7.-
ค่ารถยนต์ขนส่ง	8.-	8.-	8.-	8.-	-	-	-	-
ค่าค้ำชูค่า เย็บปากกระสอบ	2.-	-	2.-	-	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายเรือลอม	5.-	5.-	5.-	5.-	-	-	-	-
ค่าเช่าโกกัง	10.-	10.-	10.-	10.-	-	-	-	-
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	200.90	117.40	207.90	124.40	191.90	80.40	198.90	87.40

ตารางที่ 34 (ต่อ)
ต้นทุนการส่งชาวโพกออกเฉลี่ยต่อตัน
ปี 2518

หน่วย: บาท/ตัน

รายการ	โกกิง				ไซโด			
	ญี่ปุ่น + ไทวัน		ตลาดอื่น ๆ		ญี่ปุ่น + ไทวัน		ตลาดอื่น ๆ	
	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
ค่าใช้จ่ายแปรผัน (Variable Cost)	141.27	115.62	141.34	140.51	112.27	110.90	112.08	110.97
ค่าดอกเบี้ยธนาคาร	27.96	27.13	28.03	27.20	27.50	26.97	27.65	26.54
ค่าขนาน้ำหนัก 1% ของราคาซื้อ	24.82	24.82	24.82	24.82	-	-	-	-
ค่านายหน้า 1% ของราคาซื้อ	24.82	24.82	24.82	24.82	24.82	24.82	24.82	24.82
ค่าประกันภัย 15% ของราคาขาย	4.06	4.06	4.06	4.06	-	-	-	-
ค่าภาษีการค้า 2.2%	59.61	59.61	59.61	59.61	59.61	59.61	59.61	59.61
ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อตัน	342.17	233.02	349.24	264.91	304.17	191.30	310.98	198.37

ที่มา: สภานักการค้าแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 35
ต้นทุนการส่งข้าวโพคอกเฉลี่ยต่อตัน

หน่วย:บาท/ตัน

ปี 251๘

รายการ	โกก้ง				ไซโล			
	ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ		ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ	
	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
ค่าใช้จ่ายคงที่ (Fixed Cost)								
ค่าบริการไซโล	-	-	-	-	95.-	80.-	95.-	80.-
ค่าเรือลอม	30.-	30.-	30.-	30.-	-	-	-	-
ค่ากุลี	35.-	35.-	35.-	35.-	-	-	-	-
ค่าธรรมเนียมออกใบรับรองฯ	.50	.50	.50	.50	.50	.50	.50	.50
ค่าธรรมเนียมสมาคมพ่อค้าชาวโพคอก	1.-	1.-	1.-	1.-	1.-	1.-	1.-	1.-
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	4.50	4.50	4.50	4.50	4.50	4.50	4.50	4.50
ค่ากระสอบ	115.-	-	115.-	-	115.-	-	115.-	-
ค่าเชือกเย็บกระสอบ	1.-	-	1.-	-	1.-	-	1.-	-
ขาดทุนค่ากระสอบชำรุด	-	20.-	-	20.-	-	-	-	-
ควาพูนะและค่าเลี้ยงจูงวัว- เจ้าหน้าที่ควบคุมการส่งข้าวโพคอก	4.-	4.-	4.-	4.-	-	-	-	-
ค่าตรวจสอบคุณภาพสินค้า	-	-	7.-	7.-	-	-	7.-	7.-
การมยashaแมลง	8.-	8.-	8.-	8.-	-	-	-	-
ค่าตีตุร่าและเย็บปากกระสอบ	2.-	-	2.-	-	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายเรือลอม	5.-	5.-	5.-	-	-	-	-	-
ค่าเช่าโกก้ง	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	216.-	118.-	223.-	125.-	217.-	86.-	224.-	93.-

ตารางที่ 35 (ต่อ)
ต้นทุนการส่งชาวโพกออกเฉลี่ยต่อต้น
 ปี 2519

หน่วย:บาท/ต้น

รายการ	โกดัง				ไซโล			
	ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ		ตลาดมีสัญญา		ตลาดอื่น ๆ	
	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ	บรรจุกระสอบ	ไม่บรรจุกระสอบ
<u>ค่าใช้จ่ายผันแปร (Variable Cost)</u>	25.20	24.22	25.27	24.29	24.96	23.35	25.03	23.72
ค่าคอกเบี้ยธนาคาร	25.20	24.22	25.27	24.29	24.96	23.65	25.03	23.72
ค่าขนาน้ำหนัก 1% ของราคาซื้อ	22.08	22.08	22.08	22.08	-	-	-	-
ค่านายหน้า 1% ของราคาซื้อ	22.03	22.08	22.08	22.08	22.08	22.08	22.08	22.08
ค่าประกันภัย .15% ของราคาขาย	3.35	3.33	3.33	3.33	-	-	-	-
ค่าภาษีการค้า	48.90	48.90	48.90	48.90	48.90	48.90	48.90	48.90
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	121.59	120.61	121.66	120.68	95.94	94.63	96.01	94.70
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	337.59	238.61	344.66	245.68	312.94	180.63	320.01	187.70

ที่มา   สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 36

ต้นทุนเฉลี่ยในการส่งข้าวโพคอก

ปี 2517

หน่วย:บาท/ตัน

เฉพาะการขายในตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงสัญญาและการค้าเสรี

รายการ	ตลาดมีสัญญา					ตลาดอื่น ๆ				
	รวม	โกกิง		ไซโล		รวม	โกกิง		ไซโล	
		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
<u>ช่วงสัญญา</u>										
ค่าใช้จ่ายคงที่	94.02	3.87	43.-	1.11	46.04	198.31	196.40	-	1.90	0.01
ค่าใช้จ่ายผันแปร	109.21	2.72	42.35	.65	63.49	135.96	134.88	-	1.07	0.01
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	203.23	6.59	85.35	1.76	109.53	334.27	333.26	-	2.97	0.02
<u>ช่วงการค้าเสรี</u>										
ค่าใช้จ่ายคงที่	94.02	3.87	43.-	1.11	46.04	198.31	196.40	-	1.90	0.01
ค่าใช้จ่ายผันแปร	109.21	2.72	42.35	.65	63.49	135.06	134.88	-	1.07	0.01
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	203.23	6.59	85.35	1.76	109.53	334.27	333.26	-	2.97	0.02
<u>เฉลี่ยทั้งปี</u>										
ค่าใช้จ่ายคงที่	94.02	3.87	43.-	1.11	46.04	198.31	196.40	-	1.90	0.01
ค่าใช้จ่ายผันแปร	109.21	2.72	42.35	.65	63.49	135.96	134.88	-	1.07	0.01
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	203.23	6.59	85.35	1.76	109.53	334.27	333.26	-	2.97	0.02

ที่มา จากตารางที่ 28, 33 ต้นทุนเฉลี่ยน้ำหนักหน่วยปริมาณส่งออกในแต่ละตลาด

ต้นทุนเฉลี่ยในการส่งข้าวโพกออก

ปี 2518

เฉพาะการขายในตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงสัญญาและการค้าเสรี

หน่วย:บาท/ตัน

	ตลาดมีสัญญา					ตลาดอื่น ๆ				
	รวม	โกดัง		ไซโล		รวม	โกดัง		ไซโล	
		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
<u>ช่วงสัญญา</u>										
ค่าใช้จ่ายคงที่	94.88	3.36	37.17	1.29	53.06	207.80	205.82	-	1.97	.01
ค่าใช้จ่ายผันแปร	112.91	2.36	36.61	.75	73.19	141.05	139.93	-	1.11	.01
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	207.79	5.72	73.78	2.04	126.25	348.85	345.75	-	3.08	.02
<u>ช่วงการค้าเสรี</u>										
ค่าใช้จ่ายคงที่	81.52	-	-	1.92	79.60	207.80	205.82	-	1.97	.01
ค่าใช้จ่ายผันแปร	110.91	-	-	1.12	109.79	141.05	139.93	-	1.11	.01
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	192.43	-	-	3.04	189.39	348.85	345.75	-	3.08	.02
<u>เฉลี่ยทั้งปี</u>										
ค่าใช้จ่ายคงที่	94.84	3.33	37.12	1.29	53.10	207.80	205.82	-	1.97	.01
ค่าใช้จ่ายผันแปร	112.91	2.55	36.56	.75	73.25	141.05	139.93	-	1.11	.01
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	207.75	5.68	73.68	2.04	126.35	348.85	345.75	-	3.08	.02

ที่มา จากตารางที่ 29, 34 ต้นทุนเฉลี่ยคำนวณจากน้ำหนักหน่วยปริมาณส่งออกในแต่ละตลาด

ตารางที่ 38
ต้นทุนเฉลี่ยในการส่งข้าวโพคอก
ปี 2519

เฉพาะการขายในตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ในช่วงสัญญาและการค้าเสรี

หน่วย:บาท/ตัน

รายการ	ตลาดมีสัญญา					ตลาดอื่น ๆ				
	รวม	โกดัง		ไซโล		รวม	โกดัง		ไซโล	
		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
<u>ช่วงสัญญา</u>										
<u>ค่าใช้จ่ายคงที่</u>	98.65	3.46	35.68	1.48	58.03	223.-	220.77	-	2.22	.01
<u>ค่าใช้จ่ายผันแปร</u>	102.93	1.95	36.47	.65	63.86	121.40	120.44	-	.95	.01
<u>ค่าใช้จ่ายทั้งหมด</u>	201.58	5.41	72.15	2.13	121.89	344.40	341.21	-	3.17	.02
<u>ช่วยการค้าเสรี</u>										
<u>ค่าใช้จ่ายคงที่</u>	97.54	4.02	44.61	1.15	47.76	207.61	205.81	-	1.99	-
<u>ค่าใช้จ่ายผันแปร</u>	113.31	2.83	43.94	.67	65.87	141.54	140.42	-	1.12	-
<u>ค่าใช้จ่ายทั้งหมด</u>	210.85	6.85	88.55	1.82	113.63	349.35	346.24	-	3.11	-
<u>เฉลี่ยทั้งปี</u>										
<u>ค่าใช้จ่ายคงที่</u>	98.64	3.43	35.74	1.47	58.00	223.-	220.77	-	2.22	.01
<u>ค่าใช้จ่ายผันแปร</u>	102.93	1.93	36.53	.65	63.82	121.40	120.44	-	.95	.01
<u>ค่าใช้จ่ายทั้งหมด</u>	201.57	5.36	72.27	2.12	121.82	344.40	341.21	-	3.17	.02

ที่มา จากตาราง 30, 35 ต้นทุนเฉลี่ยคำนวณน้ำหนักด้วยปริมาณส่งออกในแต่ละตลาด

ตารางที่ 39

ต้นทุนเฉลี่ยในการส่งชาวโพคอกทั้งหมด

ปี 2517

หน่วย:บาท/ตัน

ช่วงสัญญา	ทั้งหมด	รวม	ตลาดมีสัญญา				รวม	ตลาดอื่น ๆ			
			โกกิง		ไซโล			โกกิง		ไซโล	
			บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
ค่าใช้จ่ายคงที่	127.26	64.60	2.65	29.55	.76	31.64	62.66	62.06	-	.59	.01
ค่าใช้จ่ายผันแปร	117.57	75.04	1.87	29.10	.44	43.63	42.53	42.19	-	.33	.01
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	244.83	139.64	4.52	58.65	1.20	75.27	105.19	104.25	-	.92	.02
ช่วงการคาเสรี											
ค่าใช้จ่ายคงที่	197.86	2.15	.10	.98	.02	1.05	195.71	193.84	-	1.86	.01
ค่าใช้จ่ายผันแปร	135.34	2.50	.07	.97	.01	1.45	132.84	131.78	-	1.05	.01
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	333.20	4.65	.17	1.95	.03	2.50	328.55	325.62	-	2.91	.02
เฉลี่ยทั้งปี											
ค่าใช้จ่ายคงที่	137.72	55.36	2.29	25.33	.65	27.11	82.34	81.54	-	.79	.01
ค่าใช้จ่ายผันแปร	120.21	64.33	1.61	24.94	.38	39.39	55.89	55.44	-	.44	.01
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	257.93	119.70	3.90	50.27	1.03	64.50	138.23	136.98	-	1.23	.02

ที่มา จากตารางที่ 28,33 ต้นทุนเฉลี่ยทั้งหมดคำนวณนำหนักขายปริมาณส่งออกในแต่ละตลาด โดยเทียบให้ปริมาณส่งออกทั้งหมด 100

ต้นทุนเฉลี่ยโครงการส่งข้าวโพคส่งออกทั้งประเทศ

ปี 2518

หน่วย:บาท/ตัน

โดยเทียบให้ปริมาณข้าวโพคส่งออกทั้งหมด = 100

รายการ	รวม	ตลาดมีสัญญา				ตลาดอื่น ๆ			
		โกดัง		ไซโล		โกดัง		ไซโล	
		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
<u>ช่วงสัญญา</u>									
ต้นทุนคงที่	148.58	1.77	19.62	.67	28.01	97.17	-	.93	.41
ต้นทุนผันแปร	126.70	1.24	19.32	.39	38.64	66.06	-	.53	.52
ต้นทุนทั้งหมด	275.28	3.01	38.94	1.06	66.65	163.23	-	1.46	.93
<u>ช่วงการค้าเสรี</u>									
ต้นทุนคงที่	207.21	-	-	-	0.37	204.86	-	1.97	.01
ต้นทุนผันแปร	140.91	-	-	-	0.51	139.28	-	1.11	.01
ต้นทุนทั้งหมด	348.12	-	-	-	0.88	344.14	-	3.08	.02
<u>เฉลี่ยทั้งปี</u>									
ต้นทุนคงที่	156.22	1.51	16.95	.58	24.25	111.05	-	1.07	.01
ต้นทุนผันแปร	128.20	1.06	16.70	.33	33.45	70.04	-	.61	.01
ต้นทุนทั้งหมด	284.42	2.57	33.65	.91	57.70	187.89	-	1.68	.02

ที่มา: คำนวณจากตารางที่ 32,34

ตารางที่ 41
ต้นทุนเฉลี่ยในการส่งข้าวโพคอกทั้งประเทศ
โดยเทียบให้ปริมาณข้าวโพค
ส่งออกทั้งหมด 100

หน่วย: บาท/ตัน

ปี 2519

	รวม	ตลาดมีสัญญา				ตลาดอื่น ๆ			
		โกดัง		ไซโล		โกดัง		ไซโล	
		บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ	บรรจุ กระสอบ	ไม่บรรจุ กระสอบ
<u>ช่วงสัญญา</u>									
ต้นทุนคงที่	139.66	2.29	23.92	1.-	38.90	72.81	-	.74	-
ต้นทุนผันแปร	109.02	1.29	24.45	0.44	42.80	39.72	-	.32	-
ต้นทุนทั้งหมด	248.68	3.58	48.37	1.44	81.70	112.53	-	1.06	-
<u>ช่วงการค้าเสรี</u>									
ต้นทุนคงที่	216.62	.15	1.58	.04	1.80	212.99	-	.05	.01
ต้นทุนผันแปร	119.94	.09	1.62	.02	1.98	116.20	-	.02	.01
ต้นทุนทั้งหมด	336.56	.24	3.20	.06	3.78	329.19	-	.07	.02
<u>เฉลี่ยทั้งปี</u>									
ต้นทุนคงที่	147.44	2.09	21.71	.89	35.23	86.64	-	.87	.01
ต้นทุนผันแปร	110.17	1.18	22.19	.39	38.77	47.26	-	.37	.01
ต้นทุนทั้งหมด	257.61	3.27	43.90	1.28	74.-	133.90	-	1.24	.02

ที่มา: คำนวณจากตาราง 32 และ 35

ตารางที่ 42
ราคาขายส่งข้าวโพกเฉลี่ย
ปี 2517 - 2519

หน่วยบาท

	2517	2518	2519
<u>ช่วงสัญญา</u>	<u>ราคาขายส่งต่อหาบ</u>	<u>ราคาขายส่งต่อหาบ</u>	<u>ราคาขายส่งต่อหาบ</u>
มกราคม	135.82	153.91	132.14
กุมภาพันธ์	147.78	145.74	135.01
มีนาคม	156.19	147.75	133.04
เมษายน	147.05	166.73	138.89
พฤษภาคม	146.62	175.40	144.64
สิงหาคม	-	-	-
กันยายน	149.19	137.27	123.36
ตุลาคม	167.52	126.68	122.61
พฤศจิกายน	169.24	115.75	120.61
ธันวาคม	165.68	115.91	125.38
ราคาเฉลี่ยต่อหาบ	<u>153.90</u>	<u>142.79</u>	<u>129.85</u>
ราคาเฉลี่ยต่อตัน	<u>2,565.-</u>	<u>2,379.83</u>	<u>2,164.17</u>
<u>ช่วงการคั่วสี</u>			
มิถุนายน	137.50	176.76	145.80
กรกฎาคม	131.50	148.71	136.85
สิงหาคม	140.19	150.20	122.79
ราคาเฉลี่ยต่อหาบ	136.40	158.56	141.33
ราคาเฉลี่ยต่อตัน	2,273.33	2,642.67	2,355.50
<u>ราคาขายส่งเฉลี่ยทั้งปี</u>			
ราคาเฉลี่ยต่อหาบ	149.68	146.73	131.76
ราคาเฉลี่ยต่อตัน	2,494.67	2,445.50	2,196.-

ที่มา กองเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถหาผลตอบแทนของพหุคูณส่งออกได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 43

สรุปผลการดำเนินงานค่าชาวโพลของหอการค้าส่งออก

หน่วย:บาท/ตัน

ปี 2517 - 2519

ปี 2517	ช่วงค้าญา		ช่วงการค้าเสรี		เฉลี่ยทั้งปี		
	ตลาดมีสัญญา	ตลาดอื่น ๆ	ตลาดมีสัญญา	ตลาดอื่น ๆ	ตลาดมีสัญญา	ตลาดอื่น ๆ	เฉลี่ย 2 ตลาด
ราคาขาย	2,724.30	2,533.13	2,822.09	2,488.86	2,724.87	2,517.58	2,639.66
หัก ต้นทุนผันแปร	2,674.21	2,700.96	2,382.54	2,409.29	2,603.88	2,630.63	2,614.88
ซื้อ	2,565.-	2,565.-	2,273.33	2,273.33	2,494.87	2,494.67	2,494.67
ค่าใช้จ่ายผันแปร	109.21	135.96	109.21	135.96	109.21	135.96	120.21
กำไรผันแปร (ขาดทุน)	50.09	(137.83)	439.55	79.57	120.99	(113.05)	24.78
หัก ค่าใช้จ่ายคงที่	-94.02	-198.31	-94.02	-198.31	-94.02	-198.31	-137.72
กำไรสุทธิ (ขาดทุน)	(43.93)	(366.14)	345.53	(118.74)	26.97	(311.36)	(112.94)
ปี 2518							
ราคาขาย	2,755.61	2,683.41	2,475.65	2,634.92	2,755.23	2,671.32	2,709.63
หัก ต้นทุนผันแปร	2,492.74	2,520.88	2,708.31	2,782.60	2,558.41	2,585.43	2,573.70
ซื้อ	2,379.83	2,379.83	2,642.67	2,642.67	2,445.50	2,445.50	2,445.50
ค่าใช้จ่ายผันแปร	112.91	141.05	110.91	139.93	112.91	139.93	128.20
กำไรผันแปร (ขาดทุน)	262.87	162.53	(232.66)	(147.68)	196.82	85.89	135.93
หัก ค่าใช้จ่ายคงที่	-94.88	-207.80	-81.52	-205.82	-94.84	-205.82	-156.22
กำไรสุทธิ (ขาดทุน)	167.99	(45.27)	(314.18)	(353.50)	101.98	(119.93)	(20.29)

ตารางที่ 43 (ต่อ)

สรุปผลการดำเนินงานคณาจารย์ของหอการค้าสงขลา

หน่วย: บาท/ตัน

ปี 2517-2519

ปี 2519	ช่วงสัญญา		ช่วงการค้าเสรี		เฉลี่ยทั้งปี		
	ตลาดมีสัญญา	ตลาดอื่น ๆ	ตลาดมีสัญญา	ตลาดอื่น ๆ	ตลาดมีสัญญา	ตลาดอื่น ๆ	เฉลี่ย 2 ตลาด
ราคาขาย	2,271.68	2,421.74	2,446.69	2,555.76	2,272.88	2,454.24	2,344.04
หัก ต้นทุนผันแปร	2,267.10	2,284.61	2,468.81	2,497.04	2,298.93	2,317.40	2,306.17
ข้อ	2,164.14	2,164.17	2,355.50	2,355.50	2,196.-	2,196.-	2,196.-
ค่าใช้จ่ายผันแปร	102.93	120.44	113.31	141.54	102.93	121.40	110.17
กำไรผันแปร (ขาดทุน)	4.78	137.13	(22.12)	58.72	(26.05)	136.84	37.87
หัก ค่าใช้จ่ายคงที่	(93.65)	(220.77)	(97.54)	(207.81)	(98.64)	(223.-)	(147.44)
กำไรสุทธิ (ขาดทุน)	(93.87)	(83.64)	(119.66)	(149.09)	(124.69)	(86.16)	(109.57)

ที่มา จากการคำนวณ

การวิเคราะห์ผลตอบแทนของพอลิคาสงออก

ผลตอบแทนของพอลิคาสงออกในระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปี 2517 ถึงปี 2519 โดยทั่วไปจะเห็นได้ว่าพอลิคาสงออกของประสภาวะการขาดทุนทุกปี เมื่อวิเคราะห์จากสถานการณ์การค้าในระยะเวลาดังกล่าวประกอบด้วยผลการวิจัยปรากฏผลทั้งอธิบายไว้ดังนี้

ปี 2517

ในปีนี้ระดับราคาข้าวโพดสงออกสูงกว่าทุกปีเมื่อเปรียบเทียบกับปีอื่น ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะผลผลิตข้าวโพดของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นแหล่งผลิตใหญ่ที่สุดในโลกถูกหิมะทำลายเสียหายประมาณร้อยละ 20 จึงทำให้ระดับราคาในตลาดโลกสูงขึ้น เป็นผลให้การส่งออกของไทยคึกคักมากในระยะแรก ราคาข้าวโพดในตลาดกรุงเทพฯจึงพุ่งตัวสูงขึ้นโดยรวดเร็ว การเก็งกำไรของพ่อค้าคนกลางมีมากทำให้พอลิคาสงออกของขาดทุนจากการส่งมอบตามราคาในสัญญาเป็นจำนวนมาก จะเห็นได้จากผลการวิจัยในช่วงสัญญา ผู้ส่งออกของขาดทุนในการขายให้แก่ตลาดมีสัญญาคันละ 43.93 บาท และขาดทุนจากการขายข้าวโพดให้แก่ตลาดอื่น ๆ ถึงกันละ 366.14 บาท จนในที่สุดฝ่ายไทยทนไม่ไหวจึงต้องเจรจาบอกเลิกสัญญาการค้าประจำปี 2516/17 ซึ่งเป็นช่วงต้นปี 2517 ต่อมาเมื่อเลิกสัญญาแล้วปรากฏว่าผลผลิตภายในประเทศเสียหายมากเพราะถูกแมลงทำลายอย่างหนัก ความเสียหายครั้งนี้ได้สร้างความปั่นป่วนยิ่งขึ้นในวงการค้าข้าวโพด ในขณะที่ราคาส่งมอบทันทีที่ตลาดธิดาโกสูงขึ้นอย่างมากและอยู่ระดับสูงสุดในเดือนตุลาคม 2517

ในตอนต้นฤดูการผลิต (มิถุนายน - สิงหาคม) เป็นระยะที่ทางการอนุญาตให้ส่งออกอย่างเสรีนั้นปรากฏว่าการส่งออกคึกคักเป็นพิเศษ เนื่องจากปริมาณข้าวโพดในตลาดโลกมีอยู่น้อยและผู้ส่งออกเพิ่มมากกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้ผู้ส่งออกแต่ละคนต้องเร่งชวนชวายเป็นกำลังการค้าส่งออกของตัวเองเพื่อประโยชน์ในการได้รับจกสรร โควต้าข้าวโพดในปีต่อไป การค้าในช่วงนี้ทำให้ผู้ส่งออกหากำไรในตลาดมีสัญญาได้โดยเฉลี่ยกันละ 345.53 บาท เพราะในช่วงนี้เป็นช่วงที่ราคาซื้อขายภายในประเทศลดลงอย่างมากเนื่องจากผลของการบอกเลิกสัญญา แต่การขายให้แก่ตลาดอื่น ๆ ยังคงขาดทุนเพราะราคาขายสูงกว่าราคาที่ผู้ป้อนและได้วันรับซื้อไม่ได้

ผลตอบแทนโดยเฉลี่ยในปี 2517 ของการค้าในตลาดมีสัญญาปรากฏว่าผู้ส่งออกยังคงมีกำไร โดยเฉลี่ยตันละ 26.97 บาท แต่การค้าในตลาดอื่น ๆ ขาดทุนโดยเฉลี่ยถึงตันละ 311.36 บาท เหตุที่พอลาสังออกยังคงเท่ากับตลาดอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่ไครราคาไม่ก็เป็นเพราะเขายังหวังว่าการส่งออกในปริมาณมาก ๆ ในปีนี้จะเป็ผลให้คนได้รับจัดสรรโควตาตามมากในปีต่อไปตามหลักเกณฑ์การจัดสรรโควตา (ร้อยละ 10 ของปริมาณส่งออกทั้งหมดที่ใหญ่ส่งออกทุกรายเท่ากันอีกร้อยละ 90 แบ่งให้ตามความสามารถในปีก่อน) ฉะนั้น ถ้าขายให้แก่ประเทศมีสัญญาไม่ไ้การขายให้ประเทศในตลาดอื่น ๆ แม้จะขาดทุนบ้างแต่ก็ทำให้คนได้รับผลประโยชน์จากโควตาในปีต่อไป

ฉะนั้น ผลตอบแทนโดยเฉลี่ยทั้งหมด กล่าวคือทั้งการส่งออกในตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ปรากฏว่าผู้ส่งออกขาดทุนเฉลี่ยตันละ 112.94 บาทต่อตัน ซึ่งนับว่าขาดทุนโดยเฉลี่ยสูงสุดในระยะ 3 ปีนี้ (2517-2519)

ปี 2518

ภาวะการค้าในช่วงต้นปีผลการเก็งกำไรทำให้ผู้ส่งออกยังคงต้องรับภาระขาดทุนมากเพราะราคาภายในประเทศสูงกว่าราคาส่งออกมาก แต่ตอนช่วงปลายมีปรากฏว่าตลาดข้าวโพคซบเซา ราคาขายส่งลดลงเนื่องจากผลผลิตในประเทศมีเพียงพอกว่าที่คาดหมายไว้ พอลาสังออกมีข้าวโพคเก็บสต็อกไว้มากทั้งสหรัฐก็มีผลผลิตสูง ยิ่งกว่านั้นอุปสงค์ในตลาดอื่น ๆ มีน้อย ราคาขายที่ตลาดอื่น ๆ เสนอมาจึงต่ำ ทำให้ราคาขายในประเทศลดลงในตอนปลายปีจึงเป็นผลให้ราคาซื้อโดยเฉลี่ยของพอลาสังออกต่ำกว่าลงกว่าเมื่อปี 2517 ฉะนั้น การขายข้าวโพคให้กับตลาดมีสัญญาจึงทำให้พอลาสังออกได้กำไร โดยเฉลี่ยตันละ 167.99 บาท ส่วนตลาดอื่น ๆ นั้นกวยเหตุที่ราคารับซื้ออยู่ในเกณฑ์ต่ำ การค้าข้าวโพคในช่วงมีสัญญาให้แก่ตลาดอื่น ๆ จึงทำให้พอลาสังออกต้องประสบการขาดทุนตันละ 45.27 บาท

สำหรับในช่วงการค้าเสรีในปี 2518 ปรากฏว่าโคส่งออกไปเพียง 1,300 ตันเท่านั้น (ขายในเดือนสิงหาคมเดือนกัียว) เพราะการขายในช่วงนี้ไ้ราคาไม่สู้ดีนักคือไ้ราคาเพียงตันละ 2,475.65 บาท ทำให้การค้าในตลาดมีสัญญาในช่วงนี้ของพอลา

ส่งออกทองขาวทุนถึงตันละ 314.18 บาท ส่วนการค้าในตลาดอื่น ๆ ไตราคารับซื้อก็กว่า แต่เนื่องจากการขายให้ตลาดอื่น ๆ นั้นเมื่ค้าใช้จ่ายคงที่สูงกว่าการขายในตลาดเสรีจึงทำให้การค้าในตลาดอื่น ๆ ยังคงขาดทุนอยู่ถึงตันละ 353.50 บาท

ผลเฉลี่ยจากการค้าข้าวโพคินปี 2518 ในตลาดมีสัญญาปรากฏว่าผู้ส่งออกโลกกำไร โดยเฉลี่ยตันละ 101.98 บาท ส่วนการค้าในตลาดอื่น ๆ ขาดทุนโดยเฉลี่ยตันละ 119.95 บาท

ผลเฉลี่ยจากการค้าข้าวโพคินทั้งหมดในปี 2518 ปรากฏว่าพ่อค้าส่งออกขาดทุนโดยเฉลี่ยตันละ 20.29 บาท ซึ่งเมื่อเทียบกับปี 2517 นั้นว่ายังขาดทุนน้อยกว่ามาก

ปี 2519

ในช่วงต้นปี 2519 คือตั้งแต่กรมการค้าต่างประเทศในประเศสูงเพราะเป็นระยะที่พ่อค้าส่งออกเริ่มซื้อข้าวโพคินเขาสตอก ต่อมาเมื่อมีข่าวว่าได้วันของข้าวโพคินเพิ่มเพิ่มคือ 100,000 ตัน ประกอบกับในเวลานั้นได้มีการตกลงขายให้แก่ประเทศฟิลิปปินส์และอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นอีก จึงทำให้ราคาขายภายในประเศสูงขึ้นและสูงกว่าราคาส่งออกมาก กระทรวงพาณิชย์จึงได้พิจารณาจัดโควตาส่งออกไปยังตลาดอื่น ๆ เป็นการชั่วคราวและได้เจรจาขอส่งมอบข้าวโพคินจากแหล่งอื่นแทนข้าวโพคินจากประเทศไทย เพราะข้าวโพคินจากประเทศอื่นมีราคาต่ำกว่าและราคาส่งออกในปีนี้ก็ต่ำกว่าปีก่อน ๆ มาก ทั้งนี้เนื่องมาจากปริมาณข้าวโพคินของสหรัฐได้ผลผลิตสูงซึ่งเป็นผลจากการขยายเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตข้าวสาลีสูงก็ช่วยดึงราคาข้าวโพคินสูง (ข้าวสาลีและข้าวโพคินใช้เป็นที่ทดแทนกันได้) ทางประเทศญี่ปุ่นเห็นว่าสถานการณ์ภายในของประเทศไทยทำให้ส่งออกอยู่ในฐานะลำบากจึงได้ยกเลิกสัญญาการค้าข้าวโพคินในปีนี้โดยไม่คิดค่าปรับ จึงเป็นผลให้ราคาข้าวโพคินในประเทศตกต่ำลงเรื่อย ๆ ประเทศสิงคโปร์ก็หันไปซื้อข้าวโพคินจากสหรัฐแทนจึงยิ่งทำให้ราคาตกต่ำลงอีก ราคาตกต่ำในช่วงนี้จึงดึงให้ราคาโดยเฉลี่ยของข้าวโพคินปี 2519 ตกต่ำกว่าปีก่อน ๆ มาก เมื่อเปรียบเทียบราคาซื้อข้าวโพคินในช่วงสัญญาโดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่าใกล้เคียงกับราคาขาย แต่เมื่อหักค่าใช้จ่ายคงที่และค่าใช้จ่ายผัน

แปรแล้วปรากฏว่ายังขาดทุนจากการค้าในตลาดมีสัญญาต้นละ 93.87 บาท และขาดทุนในตลาดอื่น ๆ ต้นละ 83.64 บาท

ส่วนในช่วงการค้าเสรีนั้นปรากฏว่าราคาขายสูงขึ้นกว่าในช่วงสัญญา แต่ราคาซื้อขายในประเทศก็สูงขึ้นตามด้วย จึงทำให้การค้าทั้งในตลาดมีสัญญาและในตลาดอื่น ๆ ขาดทุนต้นละ 119.66 บาท และ 149.09 บาทตามลำดับ นอกจากนี้การค้าในตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ เฉลี่ยทั้งปีปรากฏว่าขาดทุนต้นละ 124.69 บาท และ 86.16 บาทตามลำดับ และผลจากการค้าชาวโพคทั้งในตลาดมีสัญญาและตลาดอื่น ๆ ปรากฏว่าในปี 2519 นี้พ่อค้าส่งออกขาดทุนโดยเฉลี่ยต้นละ 109.57 บาท ซึ่งนับว่าขาดทุนเป็นจำนวนมากทีเดียว

จะเห็นได้ว่าการค้าชาวโพคในระยะ 3 ปีที่วิจัยนี้ผลปรากฏว่าผู้ส่งออกต้องประสบภาวะการขาดทุนตลอดเวลาและจากการสัมภาษณ์ผู้ส่งออกหลาย ๆ ท่านได้ความว่าเป็นเช่นนี้จริง แต่เหตุผลที่เขายังคงยึดอาชีพเป็นพ่อค้าส่งออกอยู่ได้เพราะว่าผู้ส่งออกทุกคนไม่ได้ค้าชาวโพคอย่างเดียว แต่ค้าส่งออกพืชผลเกษตรกรรมอื่น ๆ ไปด้วย เช่น มันสำปะหลัง น้ำตาล ถั่ว ข้าว ละหุ่ง เป็นต้น การค้าพืชผลชนิดเดียวเสี่ยงเกินไปสำหรับผู้ส่งออกเพราะในปีหนึ่ง ๆ การค้าพืชผลชนิดหนึ่งจะกำไรหรือขาดทุนขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกหลายประการซึ่งอาจทำให้การเก็งกำไรผิดพลาดไปได้ ฉะนั้นเพื่อไม่ประมาทเขาจึงค้าพืชผลหลาย ๆ อย่างในขณะเดียวกัน กำไรจากพืชชนิดอื่น ๆ สามารถนำมาชดเชยส่วนขาดทุนจากการค้าอีกอย่างหนึ่งได้ นอกจากนี้การค้าพืชผลหลาย ๆ อย่างทำให้ผู้ส่งออกสามารถประหยัดต้นทุนได้ ตัวอย่างเช่นผู้ส่งออกส่วนใหญ่ก็มีโกดังเป็นของตนเอง การค้าพืชผลหลาย ๆ อย่างทำให้ผู้ส่งออกใช้ประโยชน์จากต้นทุนคงที่ได้เต็มสมรรถภาพ พืชชนิดหนึ่ง ๆ มีผลผลิตในเวลาต่าง ๆ กันและมีฤดูกาลส่งออกอาจไม่ตรงกัน การค้าพืชผลหลาย ๆ อย่างทำให้ผู้ส่งออกมีงานทำตลอดทั้งปี เหตุผลนี้ทำให้นักงานของพ่อค้าส่งออกมีงานทำตลอดเวลาทำให้ใช้ประโยชน์จากพนักงานได้เต็มสมรรถภาพดังนั้นเป็นต้น อย่างไรก็ตามถ้ามการค้าชาวโพคยังคงขาดทุนติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ เช่นนี้ ผู้ส่งออกก็หมดกำลังใจที่จะค้าชาวโพคต่อไป ดังนั้นการค้าชาวโพคจึงต้องอาศัยรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของยื่นมือเข้าช่วย

เหลือในการแก้ไขสถานะการณ์อยู่เสมอ ๆ แต่ก็ยังไม่มีมาตรการใดที่จะควบคุมพ่อค้าคน
กลางไม่ให้โกงราคาและกักตุนสินค้าได้อย่างเด็ดขาด ซึ่งเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ต้องแก้ไขต่อไป
เพื่อมิให้การค้าชาว โทคซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจอันสำคัญของชาติต้องประสบความล้มเหลวใน
ที่สุด

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

ผลตอบแทนในการค้าข้าวโพคของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

ในการศึกษาเรื่องผลตอบแทนในการค้าข้าวโพคของชุมนุมสหกรณ์นั้นได้ใช้ข้อมูลจากงบการเงินของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย ในปี 2516, 2517 และปี 2518 งบการเงินของชุมนุมสหกรณ์นี้สิ้นสุดเพียงวันที่ 31 มีนาคม 2519

การค้าของชุมนุมสหกรณ์นั้นได้แบ่งแยกการค้าเนื้องานเป็น 3 แขนง ได้แก่

1. ธุรกิจการขาย
2. ธุรกิจการซื้อ
3. โรงพิมพ์

1. ธุรกิจการขาย หมายถึงการขายข้าวโพคข้าวสารต่างประเทศ ขายข้าวสารในประเทศและการขายพืชผลอย่างอื่น
2. ธุรกิจการซื้อ หมายถึงการขายปุ๋ย ยาปราบและวัสดุการเกษตร สินค้าทั่วไป และแผนกศูนย์การค้า
3. โรงพิมพ์ ได้แก่การรับพิมพ์เอกสารต่าง ๆ

สำหรับธุรกิจการขายข้าวโพคซึ่งอยู่ในธุรกิจขายนั้นยังประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

1. การขายข้าวโพคโดยชุมนุมสหกรณ์รวบรวมข้าวโพคเอง กรณีนี้ชุมนุมสหกรณ์ทำหน้าที่เหมือนกับผู้ส่งออกโดยทั่วไป
2. การขายข้าวโพคโดยสหกรณ์สมาชิกเป็นผู้รวบรวมข้าวโพคมาให้ตามโควตาข้อตกลงในการบริการปีก่อน ๆ คิกร้อยละ 2 สำหรับปี 2518 คิคตันละ 25 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายในการส่งข้าวโพคออกสหกรณ์เป็นผู้ออกทั้งสิ้น
3. กิจการไซโลในปี 2518 นี้ชุมนุมสหกรณ์ให้จัดตั้งไซโลเป็นของชุมนุมสหกรณ์เอง เพื่อบริการให้แก่ผู้ส่งออกโดยทั่วไป และสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์โดยกติกาค่าบริการเท่ากับไซโลอื่น ๆ

เนื่องจากงบกำไรขาดทุนของชุมนุมสหกรณ์ตามข้อมูลที่ปรากฏแสดงผลการดำเนินงานรวมของแผนกต่าง ๆ 3 แผนกดังกล่าว แต่จุดประสงค์เราต้องการผลตอบแทนในการค้าข้าวโพค ดังนั้นในการคำนวณจึงได้จัดสรรค่าใช้จ่ายรวมมายังธุรกิจการขายตามเกณฑ์รายรับการแสดงผลตอบแทนของธุรกิจการขายข้าวโพคนี้ได้แสดงเป็นขั้นตอนตามลักษณะกิจกรรม คือแสดงผลตอบแทนจากการขายข้าวโพค โดยชุมนุมสหกรณ์รวบรวมเอง ผลตอบแทนจากการบริการขายข้าวโพคให้สหกรณ์สมาชิกและผลตอบแทนจากการบริการไฮโดรตามล้ากับ

ข้อจำกัดในการเปรียบเทียบผลตอบแทนของชุมนุมสหกรณ์กับมูลนิธิพอกาคณกลางและพอกาสงออก

จากข้อมูลเกี่ยวกับชุมนุมสหกรณ์ที่ได้นำมาใช้ในการหาผลตอบแทนดังกล่าวอธิบายมาแล้วในตอนต้นจะเห็นได้ว่าการใช้ข้อมูลดังกล่าวมีข้อจำกัดในการนำผลตอบแทนนี้ไปเปรียบเทียบกับผลตอบแทนของมูลนิธิ พอกาคณกลางและพอกาสงออกดังต่อไปนี้

1. ผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์เป็นผลตอบแทนในช่วงเวลาไม่ตรงกับของบุคคลทั้ง 3 กล่าวคือชุมนุมสหกรณ์แสดงผลการดำเนินงานในช่วงวันที่ 1 เมษายนของปีหนึ่ง ไปสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคมของอีกปีหนึ่ง แต่ข้อมูลของบุคคลทั้ง 3 ที่นำมาเปรียบเทียบส่วนเป็นผลการดำเนินงานในรอบปีปฏิทิน แต่อย่างไรก็ตามข้อจำกัดนี้ยังไม่ทำให้ผลตอบแทนนี้ใช้ไม่ได้ที่เกี่ยวข้อง เพราะในช่วงที่เหลื่อมล้ำกันไม่ใช่ฤดูกาลขายข้าวโพคจึงไม่ทำให้ผลตอบแทนแตกต่างกันมากนัก

2. จุดประสงค์ในการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์และผู้ส่งออกแตกต่างกัน กล่าวคือ ชุมชนสหกรณ์มุ่งหมายที่จะช่วยเหลือสมาชิก แม้ว่าจะเก็บค่าบริการค้าข้าวโพคจากสหกรณ์สมาชิก แต่เมื่อคนมีกำไรในขณะที่สหกรณ์สมาชิกต้องขาดทุน ชุมชนสหกรณ์จะพิจารณาจัดสรรกำไรส่วนหนึ่งเป็นส่วนชดเชยการค้าข้าวโพคให้แก่สหกรณ์สมาชิกเป็นราย ๆ ไป ดังจะเห็นได้จากรายงานการเงินปี 2517 ชุมชนสหกรณ์ได้จัดสรรเงินจำนวนหนึ่งชดเชยให้สมาชิกถึง 2,588,994.27 บาท ส่วนผู้ส่งออกเป็นธุรกิจเอกชนมีจุดมุ่งหมายในการหากำไรเป็นสำคัญ ฉะนั้นผลการดำเนินงานของทั้งสองฝ่ายจึงแตกต่างกัน

3. การจัดสรรค่าใช้จ่ายรวมในการดำเนินงานมาให้แก่ธุรกิจการขายข้าวโพก โดยใช้เกณฑ์รายรับเป็นหลักนั้นอาจจะมีข้อแย้งว่าไม่เหมาะสม ซึ่งผู้เขียนได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าการจัดสรรค่าใช้จ่ายโดยใช้เกณฑ์นี้อาจไม่ถูกต้องนัก แต่เหตุที่เลือกใช้วิธีนี้เนื่องจาก ข้อมูลที่หาได้มีไม่เพียงพอที่จะจัดสรรค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทออกตามเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับ ค่าใช้จ่ายแต่ละอย่างโดยเฉพาะ ฉะนั้นการจัดสรรตามเกณฑ์รายรับจึงเป็นวิธีที่ทำได้วิธีหนึ่ง เพราะเป็นข้อมูลที่มีอยู่และมีเหตุผลที่พอสมควร ส่วนการจัดสรรค่าใช้จ่ายนั้นส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจก็ได้นำมาหักจากรายรับในการค้าข้าวโพกโดยตรง คงเหลือเฉพาะรายจ่าย ที่เกิดร่วมกับแผนกอื่นเท่านั้น

4. ผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ที่ได้มานี้สิ้นสุดเพียง 31 มีนาคม 2519 การเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นในปีเดียวกันซึ่งได้กำหนดไว้ระหว่างปี 2517-2519 นั้นจึง เปรียบเทียบได้เพียง 2 ปี คือปี 2517 และปี 2518 เท่านั้น ส่วนปี 2519 ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานตั้งแต่ 1 เมษายน 2519 ถึง 31 มีนาคม 2520 ยังไม่มีข้อมูล เพราะใน ระหว่างที่เขียนวิทยานิพนธ์นี้ทางชุมนุมสหกรณ์ยังไม่ได้งบประมาณ ฉะนั้นข้อมูลจึงจำกัดได้เพียง 2 ปีเท่านั้น

จุดมุ่งหมายของบทนี้ผู้เขียนต้องการนำข้อมูลที่ได้อศึกษามาแสดงให้ผู้อ่านได้ทราบ ฉะนั้นแม้จะมีข้อจำกัดดังกล่าวแต่ผู้เขียนก็หวังว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาแจกแจงนี้อาจเป็น ประโยชน์แก่ผู้อ่านหรือผู้ที่ศึกษาและต้องการนำข้อมูลนี้ไปใช้ทั้งเป็นส่วนประกอบให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ขึ้น ฉะนั้นแม้ว่าการเปรียบเทียบจะมีข้อจำกัดและผลที่ได้ก็อาจไม่ถูกต้องนัก ก็นับว่าเป็นผลตอบแทนของชุมนุมสหกรณ์จากการค้าข้าวโพกโดยประมาณได้ ซึ่งตัวเลขที่ปรากฏจากผลนี้ว่ามีเหตุผลสอดคล้องกับสถานการณ์การค้าซึ่งผู้เกี่ยวข้องของในวงการนี้ก็ได้ ให้ความเห็นว่าตัวเลขที่ปรากฏมีเหตุผลและเป็นไปได้

วิธีการหาผลตอบแทนของชุมนุมสหกรณ์

จากรายงานผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ตั้งแต่ปี 2516 ถึงปี 2518 ดังต่อไปนี้ สามารถนำมาใช้ในการหาผลตอบแทนจากการค้าข้าวโพกได้ดังแสดงไว้ในหน้า 178

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรและการซื้อแห่งประเทศไทย

งบกำไรขาดทุน

ประจำปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2517

บาท

รายการย่อยรายได้และรายจ่าย	ข้าวโพก	ถั่วเขียว	ปุย	ยาปราบ
ขาย	28,691,751.52	3,779,243.69	67,422,245.20	609,088.60
หัก ต้นทุนขายสินค้า	21,278,243.63	3,980,059.82	54,884,818.18	540,606.-
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	7,413,507.89	(200,816.13)	12,537,427.02	68,482.60
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายสินค้า	1,450,175.46	19,780.30	1,102,921.60	-
ค่าใช้จ่ายในการขายโดยตรง	802,010.82	19,780.30	811,482.66	-
ค่ากระสอบ	11,436.16	-	-	-
ค่าบริการไซโล	618,259.78	-	-	-
ค่าพิธีมาตรฐานสินค้า	18,468.70	-	-	-
ค่าขนส่ง	2.-	-	-	-
อื่น ๆ	-	-	-	-
กำไร (ขาดทุน) คงเหลือ	5,963,332.43	(220,596.43)	11,434,505.40	68,482.60
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน				
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร				
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สำนักงาน				
ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน				
หนี้สูญ				
เงินชดเชยหนี้				
กำไร (ขาดทุน) ในการดำเนินงาน				
รายได้ (ค่าใช้จ่ายอื่น)				
รายได้อื่น ๆ				
ดอกเบี้ยจ่าย				
กำไร (ขาดทุน) ประจำปี				

สินค้าทั่วไป	ศูนย์การค้า	งานพิมพ์	ข่าวสารและอื่นๆ	รวม
1,951,237.88	1,752,009.-	18,694,582.50	1,665,307.33	124,565,465.72
1,803,584.12	1,599,183.15	16,186,459.19	1,512,589.50	101,785,543.59
147,633.78	152,825.85	2,508,123.31	152,717.83	22,779,922.13
-	15,392.-	569,358.45	40,253.70	3,197,881.53
-	-	569,358.45	40,253.70	2,242,885.93
-	-	-	-	11,436.93
-	-	-	-	618,259.78
-	-	-	-	18,468.70
-	-	-	-	129,478.10
-	15,398.-	-	-	177,352.86
147,653.76	137,433.85	1,938,764.86	112,464.13	19,582,040.60
				13,013,881.22
				6,516,182.14
				3,940,598.29
				835,528.07
				1,687,712.73
				223,859.99
				6,568,159.38
				3,699,090.89
				5,275,700.05
				(1,576,609.16)
				10,267,250.27

Handwritten text in a cursive script, possibly a signature or name, with a horizontal line underneath.

ตารางที่ 46

ชุมนุมสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย จำกัด
งบต้นทุนขาย
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2518

ปีก่อน (บาท)		รวมเงิน	ปีปัจจุบัน (บาท)		
			ฝ่ายขาย	ฝ่ายซื้อ	ฝ่ายการพิมพ์
10,797,667.79	สินค้าคงเหลือยกมา	23,795,131.63	2,545,203.12	20,041,748.49	1,208,180.02
104,965,587.23	ซื้อสินค้า	243,559,700.28	73,040,647.23	158,200,334.45	12,318,718.60
4,687,229.13	ต้นทุนการผลิตยกมา	6,413,726.45	-	-	6,413,726.45
5,130,191.07	ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้า	11,180,475.64	484,324.83	7,137,529.34	3,558,621.47
993,331.65	ภาษีการค้า	2,087,352.85	-	1,533,851.42	553,501.43
501,482.30	ค่ากรรมกร	363,219.15	811.00	362,408.15	-
154,440.00	ค่าตรวจบัญชี	181,350.07	-	181,350.07	-
196,730.65	ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ	4,450,145.97	1,000.00	4,449,145.97	-
106,913.85	ค่าขนส่ง	365,612.49	286,867.74	78,744.75	-
-	ชดเชยปุ๋ยละลาย	239,195.30	-	239,195.30	-
-	ค่าโถกตั้ง	171,258.50	171,258.50	-	-
2,954,422.31	ค่าแรงงาน	3,005,120.04	-	-	3,005,120.04
222,870.31	อื่น ๆ	317,221.27	24,387.59	292,833.68	-
125,580,675.22	รวม	284,949,034.00	76,070,175.18	185,379,612.28	23,499,246.54
23,795,131.63	หัก สินค้าคงเหลือยกไป	91,336,620.52	16,362,330.57	74,153,880.15	820,409.80
101,785,543.59	ต้นทุนขาย	193,612,413.48	59,707,844.61	111,225,732.13	22,678,836.74

ที่มา ชุมชนสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย จำกัด

ตารางที่ 47

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2519

ปีก่อน(บาท) จำนวนเงิน	%	รายการย่อยรายได้และค่าใช้จ่าย	รวมเงิน	%	ปีปัจจุบัน (บาท)		
					ธุรกิจการซื้อ	ธุรกิจการขาย	โรงพิมพ์
314,011.77	100.00	ขาย	292,799,741.53	100	82,645,799.17	173,712,687.10	31,441,255.26
612,413.48	87.48	หัก ทุนทูลขาย	318,897,410.17	108.91	106,737,049.49	182,877,148.82	29,283,211.86
701,598.29	12.52	กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	(26,097,668.64)	(8.91)	(24,091,250.32)	(4,164,461.72)	2,158,043.40
363,238.02	1.06	รายได้ของแผนก	22,239,899.97	7.60	7,381,254.28	14,858,645.69	—
064,836.31	13.58	รวม	(3,857,768.67)	(1.31)	(16,709,996.04)	10,694,183.97	2,158,043.40
205,971.83	7.32	หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	23,914,567.23	8.17	12,691,738.—	10,306,211.59	336,617.64
858,864.48	6.20	กำไร (ขาดทุน) ของแผนก	(27,772,335.90)	(9.48)	(29,401,734.04)	307,972.38	1,321,425.76
834,734.24	.33	รายได้จากกิจกรรมรอง	1,922,842.42	.65			
693,648.72	6.64	กำไร (ขาดทุน) คงเหลือ	(25,849,493.48)	(8.83)			
829,796.47	2.63	หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	7,593,392.—	2.59			
863,852.25	4.71	กำไร (ขาดทุน) ในการดำเนินงาน	(33,442,885.48)	(11.42)			
572,229.19	(.26)	รายได้ (ค่าใช้จ่าย) อื่น ๆ	(7,298,640.83)	2.49			
291,623.06	3.75	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	(40,741,726.36)	(13.91)			

ที่มา

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

ตารางที่ 48

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

งบย่อยกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 มีนาคม 2519

ธุรกิจการขาย

หน่วย:บาท

	รวม	ชาวโศค	ชาวสารคางประเทศ	ชาวสารในประเทศ	พืชมลอื่น
ขาย	178,712,687.10	67,030,081.62	105,438,580.70	6,029,610.28	214,414.50
หัก คณทุนขาย	182,877,148.82	66,017,983.67	110,528,983.77	6,053,804.38	276,377.—
กำไร (ขาดทุน) ชั้นคณ	(4,164,461.72)	1,012,097.95	(5,090,403.07)	(24,194.10)	(61,962.50)
รายได้อื่นของแผนก	14,858,645.69	8,904,486.34	5,954,159.35	—	—
ค่าบริการไฮโด	5,850,179.95	5,850,179.95	—	—	—
ค่าบริการชาว.พคคลจคณ	814,541.—	814,341.—	—	—	—
คางจคคการขายชาวโศค	2,239,765.39	2,239,765.39	—	—	—
เงินชคเซยชาวสารอง	3,537,298.42	—	3,537,298.42	—	—
เงินชคเซยชาวประกนราคา	2,416,860.93	—	2,416,860.93	—	—
รวม	10,694,183.97	9,916,584.29	863,756.28	(24,194.10)	(61,962.50)

ที่มา ชุมมนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

แสดงผลตอบแทนจากการค้าชาวโพก
ของชุมนุมสหกรณ์

162

หน่วย:บาท

	<u>ปี 2516</u>	<u>ปี 2517</u>	<u>ปี 2518</u>
ขาย	28,691,751.52	63,461,972.36	67,030,081.62
<u>หัก</u> ต้นทุนขาย	<u>(21,276,243.63)</u>	<u>(59,707,844.61)</u>	<u>(66,017,953.67)</u>
กำไรขั้นต้น	7,413,507.89	3,754,127.75	1,012,097.95
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจชาวโพก ค่ายาง	<u>(1,450,175.46)</u>	<u>(5,099,507.66)²</u>	<u>(3,596,548.11)⁶</u>
ค่าใช้จ่ายจัดสรร	<u>(2,875,752.42)¹</u>	<u>(1,624,885.77)³</u>	<u>(1,615,624.25)⁷</u>
กำไร (ขาดทุน) จากการขายชาวโพกที่รวบรวมเอง	<u>3,087,580.01</u>	<u>(2,970,265.68)</u>	<u>(4,200,074.41)</u>
กำไร (ขาดทุน) คอตัน	31.78	(30.01)	(36.91)
รายรับค่าบริการชาวโพกให้สหกรณ์		2,363,288.02	3,054,306.39
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ		<u>(189,898.77)⁴</u>	<u>(163,881.05)⁸</u>
ค่าใช้จ่ายจัดสรร		<u>(60,508.55)⁵</u>	<u>(73,617.86)⁹</u>
กำไรจากการบริการ		<u>2,112,830.70</u>	<u>2,816,807.48</u>
กำไรสุทธิ (ขาดทุน) จากการขายและบริการสหกรณ์		(857,434.98)	(1,383,266.93)
กำไรสุทธิ (ขาดทุน) คอตัน		(8.66)	(12.16)
ปริมาณขาย (ตัน)	97,163.25	98,960.—	113,797.—
ค่าบริการไซโล		—	5,850,179.95
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายของแผนก		—	<u>(313,895.70)¹⁰</u>
ค่าใช้จ่ายจัดสรร		—	<u>(141,006.73)¹¹</u>
กำไรสุทธิจากการบริการไซโล		—	5,395,277.52

หมายเหตุ 1) ปี 2518 ฝ่ายขายมีเฉพาะธุรกิจการขายชาวโพกเท่านั้น

2) กระจายละเอียดในการคำนวณ หน้า 179 - 182

ที่มา คำนวณจากตาราง 44-48

รายละเอียดในการคำนวณ

$$\begin{aligned} (1) \quad \text{ค่าใช้จ่ายจัดสรรปี 16} &= \frac{\text{ค่าใช้จ่ายในการบริหาร} \times \text{รายได้จากการขายข้าวโพด}}{\text{รายรับทั้งหมดของชุมนุมสหกรณ์}} \\ &= \frac{13,013,881.22 \times 28,691,751.52}{(124,565,465.72 + 5,275,700.05)} \\ &= 2,875,752.42 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} (2) \quad \text{ค่าใช้จ่ายจัดสรรปี 17} &= \frac{\text{รายได้ฝ่ายขาย} \times \text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั่วไป}}{\text{รายได้จากการขาย} + \text{ค่าบริการข้าวโพด} + \text{คอกเบี้ย} + \text{รายได้อื่นๆ}} \\ &= \frac{63,461,972.36 \times 5,629,796.47}{(221,314,011.77 + 2,363,238.02 + 3,178,052.77 + 834,784.24)} \\ &= 1,624,885.77 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 (3) \quad \text{ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจชาวโพล} &= \frac{\text{ค่าขายชาวโพล} \times \text{ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ}}{\text{ค่าขายชาวโพล} + \text{ค่าบริการชาวโพล}} \\
 \text{โดยทรงปี 17} &= \frac{63,461,972.36 \times 5,289,406.43}{65,825,210.38} \\
 &= 5,099,507.66
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 (4) \quad \text{ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจปี 17} &= \frac{\text{ค่าบริการขายชาวโพล} \times \text{ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ}}{\text{ค่าขายชาวโพลจากการรวบรวมเอง} + \text{ค่าบริการขายชาวโพล}} \\
 &= \frac{2,363,238.02 \times 5,289,406.43}{65,825,210.43} \\
 &= 189,898.77
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 (5) \quad \text{ค่าใช้จ่ายจັศสร} &= \frac{\text{ค่าบริการขายชาวโพล} \times \text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั่วไป}}{\text{รายได้ทั้งหมด}} \\
 &= \frac{2,363,238.02 \times 5,829,796.47}{227,690,086.80} \\
 &= 60,508.55
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 (6) \quad & \text{ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจชาวโศค} \\
 & \text{โดยทรงปี 18} \\
 & = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายเฉพาะแผนกขาย} \times \text{รายได้จากการขาย}}{\text{รายได้ทั้งหมด}} \\
 & = \frac{10,386,211.59 \times 67,030,081.62}{193,571,332.79} \\
 & = 3,596,548.11 \\
 (7) \quad & \text{ค่าใช้จ่ายจัดสรรปี 18} \\
 & = \frac{\text{รายได้จากธุรกิจการขายชาวโศค} \times \text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน}}{\text{รายรับทั้งหมดของชุมนุมสหกรณ์}} \\
 & = \frac{67,030,081.62 \times 7,593,392.00}{315,039,641.50} \\
 & = 1,615,624.25 \\
 (8) \quad & \text{ค่าบริการขายชาวโศค} \\
 & \text{ให้สหกรณ์} \\
 & = \frac{(\text{รายได้จากการบริการในตลาดอื่น} + \text{ค่าจัดการ}) \times \text{ค่าใช้จ่ายเฉพาะแผนกขาย}}{\text{รายได้ทั้งหมดของธุรกิจการขาย}} \\
 & = \frac{3,054,306.39 \times 10,386,211.59}{193,571,332.79} \\
 & = 163,881.05
 \end{aligned}$$

(9) ค่าใช้จ่ายจัดสรรปี 18 = $\frac{\text{ค่าบริการขายข้าวโพด} \times \text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั่วไป}}{\text{รายได้ทั้งหมด}}$

= $\frac{3,054,306.39 \times 7,593,392.00}{315,039,641.50}$

= 73,617.86

(10) ค่าใช้จ่ายของแผนก = $\frac{\text{ค่าบริการไซโล} \times \text{ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ}}{\text{รายได้ทั้งหมดของธุรกิจการขาย}}$

= $\frac{5,850,179.95 \times 10,386,211.59}{193,571,332.79}$

= 313,895.69

(11) ค่าใช้จ่ายจัดสรรปี 18 = $\frac{\text{ค่าบริการไซโล} \times \text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน}}{\text{รายได้ทั้งหมดของชุมนุมสหกรณ์}}$

= $\frac{5,850,179.95 \times 7,593,392.00}{315,039,641.50}$

= 141,006.73

การวิเคราะห์ผลตอบแทนของชุมนุมสหกรณ์

ภาวะการค่าข้าวโพคในปี 2516 ทำให้ชุมนุมสหกรณ์ยังคงมีกำไรโดยเฉลี่ยคันละ 31.78 บาท แต่ในปี 2517 และปี 2518 สถานการณ์กำไรหายไปเลยดงกล่าวคือระดับราคาในตลาดโลกตกต่ำลง ราคาภายในประเทศที่ชุมนุมสหกรณ์รับซื้อของเพื่อส่งมอบให้กับญี่ปุ่นตามสัญญาสูงกว่าราคาในตลาดโลก ฉะนั้นการค่าข้าวโพคของชุมนุมสหกรณ์ในปี 2517 และปี 2518 จึงทำให้ชุมนุมสหกรณ์ต้องประสบภาวะขาดทุนโดยเฉลี่ยคันละ 8.66 บาท และ 12.16 บาท ตามลำดับ

ผลการดำเนินงานเฉพาะการรวบรวมข้าวโพคโดยชุมนุมสหกรณ์เอง (ไม่รวมค่าบริการค่าข้าวโพคให้สหกรณ์สมาชิก) ปรากฏว่าชุมนุมสหกรณ์รับภาวะการขาดทุนปี 2517 ถึง 2,970,265.68 บาท และในปี 2518 ขาดทุนถึง 4,200,074.41 บาท แต่เนื่องจากการบริการขายข้าวโพคให้แก่สหกรณ์สมาชิกชุมนุมสหกรณ์ได้กำไรจากการนี้จึงทำให้ชุมนุมสหกรณ์นำกำไรส่วนนี้ไปชดเชยส่วนขาดทุนดังกล่าวได้ จึงเหลือส่วนขาดทุนสุทธิเพียง 859,434.98 บาท ในปี 2517 และ 1,383,266.93 บาทในปี 2518 เนื่องจากในปี 2518 ชุมชนสหกรณ์ได้สร้างไซโลขึ้นเพื่อหารายได้เข้าชุมนุมสหกรณ์ ปรากฏว่าการให้บริการในคานนี้ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ คือ ผลการดำเนินงานของแผนกบริการไซโลทำให้ชุมนุมสหกรณ์ได้กำไรถึง 5,395,277.52 บาท ในปีแรกซึ่งดำเนินการส่วนนี้ไปร่วมกับผลการค่าข้าวโพคและค่าบริการค่าข้าวโพคในปี 2518 นี้จะเห็นได้ว่าชุมนุมสหกรณ์พ้นจากภาวะการขาดทุนและราคามีกำไรถึงปีละ 4,012,010.59 บาท

การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างพ่อค้าส่งออกและชุมนุมสหกรณ์

ชุมนุมสหกรณ์เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ส่งออกแล้วจะเห็นได้ว่าชุมนุมสหกรณ์ก็ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งออกเช่นเดียวกัน ผลการดำเนินงานในระยะเวลา 2 ปี คือปี 2517 และปี 2518 ปรากฏว่าต่างก็ต้องรับภาวะการขาดทุนด้วยกันทั้งสองฝ่าย เพราะภาวะการค่าในขณะนั้นบังคับ อย่างไรก็ตามผลตอบแทนของชุมนุมสหกรณ์ในการค่าข้าวโพคต่อต้านเมื่อรวมค่าบริการด้วยแล้ว จะเห็นได้ว่าชุมนุมสหกรณ์ขาดทุนน้อยกว่าผู้ส่งออกรวม ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ชุมนุมสหกรณ์รวบรวมข้าวโพคจาก 2 ทาง คือรวบรวมจากบุคคลภายนอก และรวบรวมจากสหกรณ์สมาชิก การรวบรวมข้าวโพคจากสหกรณ์สมาชิกนั้นสหกรณ์แต่ละแห่ง ได้รับโควตาลงหน้าแล้วว่าจะส่งมอบข้าวโพคเป็นจำนวนเท่าไร โดยชุมนุมสหกรณ์จะพิจารณาจากปัจจัยหลายๆอย่าง เช่น ผลผลิตของท้องถิ่นตามที่คาดไว้ ผลจากการรวบรวมในปีก่อนๆ และจำนวนสมาชิกของสหกรณ์ เป็นต้น ส่วนที่เหลือจากโควตาของสหกรณ์สมาชิกชุมนุมสหกรณ์ก็จะรับภาระเป็นผู้จัดหาข้าวโพคเอง แต่ในขณะที่ภาวะการค้าข้าวโพคขบเซาสหกรณ์สมาชิกก็มักจะส่งมอบข้าวโพคให้แก่ชุมนุมสหกรณ์ไม่ครบตามโควตา ฉะนั้นส่วนที่ขาดนี้ชุมนุมสหกรณ์ก็ต้องรับภาระไปอีก การรวบรวมข้าวโพคโดยชุมนุมสหกรณ์เองนั้นชุมนุมสหกรณ์ต้องรับภาระการขาดทุนเอง ในขณะที่ตลาดขบเซา ส่วนการรวบรวมจากสหกรณ์สมาชิกนั้นชุมนุมสหกรณ์ไม่ต้องเสีย เพราะว่าการส่งข้าวโพคนี้ไปให้ผู้ปลูกสหกรณ์คิดค่าบริการในการส่งจากสหกรณ์เพื่อใช้สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งออก เมื่อขายได้เท่าไรชุมนุมสหกรณ์ก็จะส่งเงินให้แก่สหกรณ์สมาชิกเต็มจำนวน ฉะนั้นส่วนขาดทุนของชุมนุมสหกรณ์จึงมีเพียงส่วนน้อย เพราะปริมาณการเสียของชุมนุมสหกรณ์มีน้อยกว่าผู้ส่งออกและยังได้ส่วนกำไรจากการบริการมาชดเชยส่วนขาดทุนนี้ด้วย

2. ชุมนุมสหกรณ์ดำเนินกิจการหลายอย่างในขณะที่เดียวกันทำให้สามารถเฉลี่ยส่วนที่เป็นต้นทุนคงที่ไปให้แต่ละแผนกได้มาก ฉะนั้นค่าใช้จ่ายจัดสรรของแผนกค้าข้าวโพคจึงต่ำ

3. จุดมุ่งหมายของชุมนุมสหกรณ์และผู้ส่งออกต่างกัน ชุมนุมสหกรณ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือสหกรณ์สมาชิก ส่วนผู้ส่งออกมีเป้าหมายใหญ่คือกำไร ฉะนั้นงานส่วนใหญ่ของชุมนุมสหกรณ์จึงเป็นงานในด้านการให้บริการแก่สมาชิก แมว่าตนจะต้องขาดทุนหรือได้กำไรน้อยไปบ้าง แต่ทำให้สมาชิกได้รับผลตอบแทนที่ดีขึ้นกว่าที่จะให้นานพอดคาคคนกลาง ชุมนุมสหกรณ์ก็พอใจแล้ว จะเห็นได้จากในขณะที่ชุมนุมสหกรณ์ได้รับผลกำไรปีใดก็ตามสมาชิกสหกรณ์ขาดทุนชุมนุมสหกรณ์ก็จะพิจารณาส่วนกำไรจัดสรรให้แก่สมาชิกเป็นรายๆไป แต่ชุมนุมสหกรณ์จะหากำไรจากกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้ได้ส่วนกำไรมาชดเชยส่วนขาดทุนในกิจกรรมหนึ่งๆ เช่น บริการไซโลและขายสรรพสินค้า เป็นต้น